

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Πρεσβεία της Ελλάδος στη Ρώμη
Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2019

ΙΤΑΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΙΤΑΛΙΑΣ
--- ΠΕΡΙΦΕΡΕΡΕΙΑ ΛΟΜΒΑΡΔΙΑΣ ---

Ρώμη, Οκτώβριος 2020

Η εκπονηθείσα Ετήσια Έκθεση αποτελεί προϊόν επεξεργασίας
του Γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Ρώμης
για την Επικράτεια της Ιταλίας και
του Γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Μιλάνου
για την Περιφέρεια της Λομβαρδίας

Σε περίπτωση αναπαραγωγής να αναφέρεται η πηγή

Γραφείο ΟΕΥ Ρώμης

Προϊστάμενος

Παναγιώτης Ζάραγκας
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

Δ/νση: Viale G. Rossini 4, 00198 ROMA (2ος
όροφος)
Τηλ.: +39 0685375550
Φαξ: +39 0688415927
E-mail: ecocom-rome@mfa.gr
Web: <http://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/office/843>

Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου

Προϊσταμένη

Παρασκευή Καμπούρογλου
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

Δ/νση: Via Maddalena 9, 20122 Milano
Τηλ.: +39 02 72095543, +39 02 80504361
Fax: +39 02 720105386
E-mail: ecocom-milano@mfa.gr
Web: <http://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/office/842>

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	6
1 Οικονομία της Ιταλίας.....	7
1.1 Επισκόπηση της οικονομίας Ιταλίας.....	7
1.1.1 Δομή της οικονομίας.....	9
1.1.2 Βασικά οικονομικά μεγέθη.....	9
1.1.3 Εξωτερικό εμπόριο.....	13
3.1 Εμπόριο αγαθών.....	13
3.2 Εμπόριο υπηρεσιών.....	15
1.1.4 Επενδύσεις.....	17
1.2 Στοιχεία της οικονομίας Λομβαρδίας.....	17
1.3 Οικονομικές προβλέψεις 2020. Covid 19.....	22
1.4 Οικονομικές σχέσεις Ιταλίας.....	24
2 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ιταλίας.....	25
2.1 Διμερές εμπόριο.....	25
2.1.1 Εμπόριο αγαθών.....	25
2.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών.....	30
2.2 Άμεσες επενδύσεις.....	31
2.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιταλία.....	31
2.2.2 Επενδύσεις της Ιταλίας στην Ελλάδα.....	31
2.3 Ενέργεια.....	32
2.4 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ιταλίας.....	34
3 Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου: Περιφέρεια Λομβαρδίας.....	43

3.1	Διμερές εμπόριο της Ελλάδος με την Περιφέρεια της Λομβαρδίας.....	43
3.2	Παρουσία ελληνικών επιχειρήσεων στη Λομβαρδία.....	47
3.3	Συμπεράσματα για την Περιφέρεια της Λομβαρδίας.....	47
4	Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας (2019).....	48
5	Συμπεράσματα – προτάσεις για την προώθηση της συνεργασίας.....	49
5.1	Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών.....	49
5.2	Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων.....	50
5.3	Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας.....	50
5.4	Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου.....	51
6	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ & ΙΤΑΛΙΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	52
7	Παράρτημα.....	54
7.1	Αναλυτικά στατιστικά στοιχεία.....	54
7.2	Χρήσιμες Διευθύνσεις.....	55
7.3	Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης 2019.....	76

Πίνακες

Πίνακας 1:	Βασικά οικονομικά μεγέθη Ιταλίας.....	9
Πίνακας 2:	Εξωτερικό εμπόριο Ιταλίας.....	13
Πίνακας 3:	Εξαγωγές αγαθών Ιταλίας.....	13
Πίνακας 4:	Εισαγωγές αγαθών Ιταλίας.....	14
Πίνακας 5:	10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών Ιταλίας 2019.....	14
Πίνακας 6:	10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ιταλίας και η θέση της Ελλάδας 2019.....	15
Πίνακας 7:	Εισπράξεις Ιταλίας.....	15
Πίνακας 8:	Πληρωμές Ιταλίας.....	16

Πίνακας 9: 10 Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών Ιταλίας και η θέση της Ελλάδας.....	16
Πίνακας 10: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών Ιταλίας και η θέση της Ελλάδας.....	17
Πίνακας 11: Επενδύσεις από και προς την Ιταλία.....	17
Πίνακας 12: Διμερές εμπόριο Ελλάδας – Ιταλίας.....	25
Πίνακας 13: Ελληνικές εξαγωγές στην Ιταλία – μεγάλες κατηγορίες.....	26
Πίνακας 14: Ελληνικές εξαγωγές στην Ιταλία – κυριότερα προϊόντων.....	27
Πίνακας 15: Ελληνικές εισαγωγές από Ιταλία – κυριότερες κατηγορίες προϊόντων.....	28
Πίνακας 16: Ελληνικές εισαγωγές από Ιταλία – κυριότερα προϊόντα.....	29
Πίνακας 17: Ισοζύγιο υπηρεσιών.....	30
Πίνακας 18: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από την Ιταλία.....	30
Πίνακας 19: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από την Ιταλία.....	31
Πίνακας 20: Επενδύσεις της Ιταλίας στην Ελλάδα.....	31
Πίνακας 21: Διμερές εμπόριο Ελλάδος-Λομβαρδίας.....	43
Πίνακας 22: Τα πρώτα 20 σε αξία προϊόντα που εξάγει η Ελλάδα στη Λομβαρδία.....	44
Πίνακας 23: Τα πρώτα 20 σε αξία προϊόντα που εξάγει η Λομβαρδία στην Ελλάδα.....	46
Πίνακας 24: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών.....	49
Πίνακας 25: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από την Ιταλία.....	50

Εισαγωγή

Κομβικό και αφετηριακό στοιχείο στον πυρήνα των διμερών σχέσεων Ελλάδας - Ιταλίας συνιστά το αδιαμφισβήτητο πρόταγμα της κάλυψης της πρώτης θέσης από την Ιταλία στις εξωτερικές οικονομικο-εμπορικές συναλλαγές μας. Διαχρονικά η Ιταλία κατέχει κορυφαία θέση ως προς την αξία των συνολικών ελληνικών εξαγωγών, με σταθερή ανοδική πορεία κατά την τελευταία πενταετία, απορροφώντας ποσοστό της τάξεως του 10.9%, το 2019, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ακολουθούμενη από την Γερμανία (6,7%), την Τουρκία (5,9%), την Κύπρο (5,7%) και την Βουλγαρία (5,7%).

Ειδικότερα, ο διμερής όγκος εμπορίου κατά το 2019 ανήλθε σε 8,5 δις ευρώ, εκ των οποίων οι ελληνικές εξαγωγές ήταν 3,6 δις ευρώ σημειώνοντας αύξηση +5,57% σε σχέση με το 2018. Επισημαίνεται δε, ότι η σωρευτική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών προς την Ιταλία κατά την πενταετία 2015-2019 κατέγραψε ποσοστό 24,02%..

Η "ανάγνωση" των διμερών οικονομικών σχέσεων μας με την Ιταλία οριοθετείται από την διάσταση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης.

Το στρατηγικό βάθος επιρρωνύεται από την ισχυρή επενδυτική παρουσία της Ιταλίας σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας μας, ιδιαίτερα δε ισχυροποιείται και ταυτοποιείται από την σύζευξή μας στις διαδρομές των ενεργειακών οδεύσεων - αγωγών προς την Ευρώπη.

Στην παρούσα Έκθεση παρέχεται πληροφόρηση για την οικονομία της Ιταλίας και το πλέγμα των διμερών οικονομικών σχέσεων Ελλάδος - Ιταλίας, με ειδικότερη αναφορά στην Περιφέρεια της Λομβαρδίας, την επιμέλεια της οποίας επωμίσθηκε το Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου.

Τέλος, επιχειρείται να αναδειχθούν οι ενυπάρχουσες προοπτικές της διμερούς συνεργασίας και να επιδιωχθεί μετ' επιτάσεως η συντεταγμένη ουσιαστικοποίηση της αδήριτης αναγκαιότητας για εμβάθυνση και αναβάθμισή της.

1 Οικονομία της Ιταλίας

1.1 Επισκόπηση της οικονομίας Ιταλίας

Η ιταλική οικονομία κατατάσσεται στην 8η θέση σε παγκόσμια κλίμακα, αναφορικά με το μέγεθος του ονομαστικού ΑΕΠ, αποτελεί δε την τρίτη μεγαλύτερη οικονομία της ευρωζώνης, της ΕΕ και είναι μέλος της ομάδας G7, ενώ διαθέτει την δεύτερη κατά σειρά μεγέθους βιομηχανία της ευρωζώνης,

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ιταλικής οικονομίας μπορούν να κωδικοποιηθούν ως ακολούθως:

- Ασθενική και ευάλωτη ανάκαμψη, στα όρια της στασιμότητας, μετά από παρατεταμένη ύφεση τη περίοδο 2012-2013, αλλά και τη περίοδο Οκτώβριος 2018-Μάρτιος 2019.
- Μείωση ανεργίας, αλλά σταθερά σε υψηλά επίπεδα.
- Υψηλό δημόσιο χρέος.
- Προβληματικό και δυσκίνητο τραπεζικό σύστημα, επιβαρυνόμενο από την παθογένεια του όγκου των μη εξυπηρετούμενων δανείων.
- Η αύξηση της παραγωγικότητας της οικονομίας συντελείται, συγκριτικά σε ρυθμούς υποδεέστερους από τους αντίστοιχους των άλλων ισχυρών οικονομιών σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, με απότοπο συνέπεια την διεύρυνση του εύρους της απόστασης της Ιταλίας από τις ανταγωνίστριές της.
- Επιτακτική ανάγκη για εκσυγχρονισμό και αναμόρφωση της δομής του Ιταλικού κράτους μέσω της υιοθέτησης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε δημόσια διοίκηση, δικαιοσύνη, τραπεζικό τομέα και εκπαίδευση προκειμένου να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.
- Διαχρονικές περιφερειακές ανισότητες.
- Εύρωστες εξαγωγές (περί το 27% του ΑΕΠ)/Διαφοροποιημένη παραγωγική βάση/Έμφαση στην καινοτομία και σχεδιασμό.
- Προσπάθεια άσκησης λελογισμένης επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής με χρηματοδοτική άντληση από περιστολή δαπανών, εμπορικό πλεόνασμα και εξάντληση των δυνητικών ορίων της δημοσιονομικής ευελιξίας στο πλαίσιο εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών επεσώρευσε επαχθείς και επώδυνες συνέπειες στον κοινωνικό ιστό της Ιταλίας, διάσταση που απεικονίζεται στο αυξητικά διευρυνόμενο ποσοστό των ατόμων που διαβιούν κάτω από το όριο της απόλυτης φτώχειας. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της ιταλικής Στατιστικής Αρχής, το 2019 το 6,4% των νοικοκυριών (1,7 εκατ. νοικοκυριά, ή 4,6 εκατ. άτομα) διαβιούσαν κάτω από το επίπεδο της απόλυτης φτώχειας. Ο αντίστοιχος αριθμός των πληττόμενων νοικοκυριών στην Ιταλία το 2018 ανήλθε σε 1,8 εκατ. (περίπου 7% του συνόλου των νοικοκυριών), μέγεθος που μεταφράζεται σε 5,5 εκατ. άτομα (8,4% του πληθυσμού). Τα μεγέθη παραμένουν κατ' ουσίαν αμετάβλητα σε σχέση με το 2017 ενώ είναι αυξημένα σε σχέση με το 2016, όπου το ποσοστό του πληθυσμού κάτω από το όριο της απόλυτης φτώχειας αντιστοιχούσε στο 7,9% του πληθυσμού. Γεωγραφικά το μεγαλύτερο ποσοστό οικογενειών κάτω από το όριο της απόλυτης φτώχειας καταγράφεται στο νότο και τα νησιά της χώρας με 8,5% και 8,7% αντίστοιχα (έναντι 11,1% και 12,0% αντίστοιχα το 2017).

Οι περιφερειακές οικονομικές ανισότητες είναι διακριτές. Σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία της ISTAT, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ (2017) στον νότο (Mezzogiorno) ανήρχετο σε περίπου 18.500 ευρώ,

έναντι 26.500 ευρώ για το σύνολο της Ιταλίας και περί τα 35.000 ευρώ για τον ιταλικό βορρά. Οι περιφέρειες με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι η Καλαβρία (17.100 ευρώ), η Σικελία (17.400) και η Απουλία (18.000), ενώ στις, κατ' αντιστοιχίαν με το μεγαλύτερο εντάσσονται η αυτόνομη περιφέρεια του Μπολτζάνο (42.300 ευρώ), η Λομβαρδία (38.200) και η αυτόνομη περιφέρεια του Τρέντο (36.100). Εκτιμάται ότι τη περίοδο 2008-2018 το ΑΕΠ του Νότου μειώθηκε κατά 10,4%, έναντι απώλειας 4,3% για το σύνολο της χώρας. Το 2019 προσωρινά στοιχεία φέρουν το ΑΕΠ του ιταλικού Νότου να μειώθηκε 0,2% έναντι αύξησης 0,2% για το σύνολο της Ιταλίας. Κατ' αναλογία, το 2017 η ανεργία στον νότο ανήλθε σε 19,4% έναντι εθνικού μέσου όρου 11,2%. Το 2018 και 2019 η απασχόληση μειώθηκε μεσοσταθμικά 0,4% στις περιφέρειες του Νότου, έναντι αύξησης 0,5% στο σύνολο της χώρας. Την ίδια περίοδο η απασχόληση των νέων (15-34) συρρικνώθηκε 1,9% έναντι αύξησης 0,2% σε όλη την Ιταλία.

Η οικονομική ύφεση ώθησε την βιομηχανία σε ευρεία αναδιάρθρωση. Το επίπεδο της βιομηχανικής παραγωγής της χώρας τοποθετείται το 2019 στο 105% του 2015 και στο 97% του 2010, ενώ τα αντίστοιχα μεγέθη για την ΕΕ28 ήταν 109% και 105%. Το 2019 η βιομηχανική παραγωγή, χωρίς την συμπερίληψη του τομέα των κατασκευών, μειώθηκε 1,0% μεσοσταθμικά σε σχέση με το 2018, έτος κατά την οποία το μέγεθος αυξήθηκε 0,6%.

Απότοκος συνέπεια των ανωτέρω δυσμενών στοιχείων ήταν η μη δραστική αντιμετώπιση της ανεργίας, η οποία βαίνει την τελευταία διετία αποκλιμακούμενη και υπολογίζεται το 2019 στο 10% έναντι 10,6% το 2018, 11,4% το 2017, 11,7% το 2016 και 11,9% του 2015. Κρίσιμο στοιχείο συνιστά η ανεργία των νέων όπου το 2018 κυμάνθηκε σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα (περί το 30%) έναντι 34% το 2018, 33% το 2017 και 36% το 2016.

Η παραγωγικότητα εργασίας στην Ιταλία τη περίοδο 2010-2017 αυξήθηκε κατά μέσο όρο 0,5% ετησίως, έναντι ετήσιου ευρωπαϊκού μέσου όρου 1,3%. Το 2018 η εξέλιξη του μεγέθους παρέμεινε αμετάβλητη, ενώ το 2019 σημείωσε κάμψη 1,2% και κυμάνθηκε στο 105% του μέσου όρου ΕΕ27, ενώ το 2010 ήταν περί το 114% του μέσου όρου ΕΕ28. Η ωριαία παραγωγικότητα ανά εργαζόμενο στην Ιταλία εκτιμάται ότι κυμαίνεται περί το 105% εκείνης του 1995, έναντι περίπου 131% που είναι ο μέσος όρος ΕΕ. Τα ανωτέρω καταδεικνύουν διάβρωση του επιπέδου της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την έκθεση Global Competitiveness Report 2019 του Παγκόσμιου Οικονομικού Foruμ η Ιταλία κατέλαβε ανάμεσα σε 141 χώρες τη 30η θέση, ενώ το προηγούμενο έτος τη 31η θέση ανάμεσα σε 140, όπως και το 2017.

Σύμφωνα με μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας για το 2020 (Doing Business Report), η Ιταλία δεν συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πλέον φιλικές χώρες όσον αφορά την επιχειρηματικότητα, αφού στη σχετική κατάταξη μεταξύ των 190 χωρών υποχώρησε στη 58η θέση, έναντι της 51ης το 2019.

1.1.1 Δομή της οικονομίας

1.1.2 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ιταλίας

	2015	2016	2017	2018	2019
ΑΕΠ (ονομαστικό) δις ευρώ	1.645	1.673	1.715	1.754	1.788
ΑΕΠ (Μεταβολή %) ISTAT (chain volume)	0,9	1,1	1,6	0,9	0,3
Ονομαστικό κατά Κεφαλήν ΑΕΠ ISTAT	27.260	27.800	28.160	28.400	28.500
Ανεργία (%)	11,9	11,7	11,4	10,6	10,0
Εναρμονισμένος Δείκτης Πληθωρισμού (%)	0,1	-0,1	1,2	1,1	0,6
Εξαγωγές (σύνολο)	412,3	417,3	448,1	462,9	475,8
Εισαγωγές (σύνολο)	370,5	367,6	400,7	424,0	422,9
Εμπορικό Ισοζύγιο	41,8	49,7	47,4	38,9	52,9
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών δις ευρώ	35,4	43,5	48,0	43,9	53,6
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών % ΑΕΠ	2,2	2,6	2,8	2,5	3,2
Απόθεμα ΑΞΕ (FDI) στην Ιταλία δις ευρώ	312,7	329,0	350,6	372,4	n/a
Απόθεμα ΑΞΕ (FDI) στην Ιταλία ως % ΑΕΠ	19,0	19,7	20,4	21,1	n/a
Απόθεμα ΑΞΕ (FDI) Ιταλίας σε υπόλοιπο κόσμο δις ευρώ	430,2	444,5	464,5	484,1	n/a
Απόθεμα ΑΞΕ (FDI) Ιταλίας σε υπόλοιπο κόσμο ως % ΑΕΠ	26,1	26,6	27,1	27,4	n/a
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (% ΑΕΠ) ISTAT	-2,6	-2,4	-2,4	-2,2	-1,6
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	132,7	134,8	134,1	134,8	134,8

Πηγές: Επεξεργασία στοιχείων Eurostat, Τράπεζα της Ιταλίας, OECD, Istat από Γραφείο Ο.Ε.Υ. Ρώμης

Η Ιταλία επλήγη από την διεθνή οικονομική ύφεση της περιόδου 2013-2015 εντονότερα από άλλες χώρες δεδομένου ότι η οικονομία της ήταν ήδη επιβαρυνμένη από σειρά εγγενών διαρθρωτικών ανισοροπιών: χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας, υψηλό δημόσιο χρέος, προβληματικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, εργασιακό πλαίσιο με αγκυλώσεις, σαθρό τραπεζικό σύστημα, πολύπλοκη γραφειοκρατία, χρονοβόρα καθυστέρηση στην απονομή δικαιοσύνης, εκτεταμένη παραοικονομία, υποχρηματοδότηση καινοτομίας και έρευνας σε σχέση με τις άλλες μεγάλες οικονομίες και εμφανείς περιφερειακές ανισότητες. Επιπλέον, οι υπαρκτές παθολογίες εμποδίζουν την ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας της χώρας. Πάντως το 2015, η

ιταλική οικονομία άρχισε να ανακάμπτει, αλλά οι ρυθμοί ανάπτυξης του ΑΕΠ παρέμειναν ασθενικοί και υπολειπόμενοι του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Ο χαρακτηρισμός της κατάστασης της ιταλικής οικονομίας συμπυκνώνεται στους όρους «εύθραυστη και στάσιμη». Το 2015 το ΑΕΠ της χώρας παρουσίασε οριακή αύξηση του ΑΕΠ για πρώτη φορά μετά από το 2012 και το 2016 ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ παρέμεινε σχεδόν αναλλοίωτος. Το 2017 η υιοθέτηση και εφαρμογή σειράς διαρθρωτικών τομών (ειδικά στο χώρο των εργασιακών σχέσεων) της αντίστοιχης κυβέρνησης, συνέτεινε στην επιτάχυνση της ανάπτυξης χωρίς την επίτευξη προσέγγισης του ευρωπαϊκού μέσου όρου αλλά παρέμεινε υπολειπόμενη του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Το 2018, ιδίως το δεύτερο ήμισυ, η ρευστή πολιτική κατάσταση στην Ιταλία και η ένταση στις σχέσεις Ρώμης-Βρυξελλών ανησύχησαν τις διεθνείς αγορές και ώθησαν το ιταλικό spread 10ετούς ομολόγου σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, άνω των 300 μονάδων βάσης. Αποτέλεσμα ήταν η σημαντική επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, που διατηρήθηκε πρώτο τρίμηνο του 2019, ενώ κατά τα υπόλοιπα τρίμηνα του έτους η ανάπτυξη ήταν οριακή. Η διαδοχική καταγραφή δύο τριμήνων αρνητικής πορείας του ΑΕΠ (το τελευταίο τρίμηνο 2018 και το πρώτο τρίμηνο 2019) και η κατ' ακολουθίαν σημειωθείσα οριακή ανάκαμψη, σηματοδοτεί τη διατήρηση του εγκλωβισμού της ιταλικής οικονομίας ουσιαστικά σε καθεστώς οικονομικής ευτρωτότητας και στασιμότητας. Οι υφιστάμενες διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας επέτειναν τις επιπτώσεις της πολιτικής αβεβαιότητας του 2018 και αρχών του 2019. Το σημαντικότερο αποτέλεσμα της τελμάτωσης της οικονομικής ανάπτυξης είναι η απόκλιση μέσω της βραδείας και σταθερής διολίσθησης της θέσης της Ιταλίας στο παγκόσμιο οικονομικό γίγνεσθαι.

Η Ιταλία είναι η χώρα με το δεύτερο υψηλότερο δημόσιο χρέος στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, στο τέλος 2018 κυμάνθηκε στο 134,8% του ΑΕΠ, ενώ την περίοδο 1996-2011 ο μέσος όρος ήταν περί το 107%. Σε απόλυτες τιμές το δημόσιο χρέος τον Μάιο 2019 ήταν 2,365 δις ευρώ, ενώ στο τέλος του 2018 διαμορφώθηκε στα 2,3 τρις. Το 2016 ήταν 2,218 τρις ευρώ, έναντι 2,171 το 2015 και 2,136 τρις ευρώ το 2014.

Αποτέλεσμα των προσπαθειών δημοσιονομικού εξορθολογισμού που οφείλεται και στη πίεση των Βρυξελλών στο πλαίσιο της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, είναι η αποκλιμάκωση του δημοσιονομικού ελλείμματος: το 2019 ήταν 1,6% του ΑΕΠ, από 2,2% το 2018 και 2,4% του ΑΕΠ το 2017. Κατά μέσο όρο τη περίοδο 1996-2011 κυμάνθηκε περί το 3,4%.

Το εύρος του ποσοστού του δημοσιονομικού ελλείμματος αποτελεί σταθερά, επί σειρά ετών, κομβικό σημείο τριβής και αντιπαράθεσης μεταξύ Ρώμης και Βρυξελλών, με την πρώτη να διεκδικεί το μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό ελλείμματος με σκοπό τη χρηματοδότηση αναπτυξιακών και κοινωνικών, όπως ισχυρίζεται, πολιτικών και τις δεύτερες να επιμένουν, μετ' επιτάσεως, στην απαρέγκλιτη εφαρμογή των προβλέψεων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Συναφώς προς το πλαίσιο αυτό η Ευρ. Επιτροπή χαρακτήρισε το πρώτο σχέδιο προϋπολογισμού 2019 ως απροκάλυπτη και εσκεμμένη απόκλιση της Ρώμης από αναληφθείσες δεσμεύσεις και συμβατικές υποχρεώσεις της. Κατ' εξοχήν πιο καθοριστική από τη στάση της ΕΕ επί της τελικής έκβασης ζητήματος του ιταλικού προϋπολογισμού υπήρξε η αντίδραση των χρηματαγορών. Η ύστερη περίοδος μετά την ανάληψη εξουσίας από τη παρούσα συγκυβέρνηση διακρίνεται από αβεβαιότητα για τη συνολική πορεία της ιταλικής οικονομίας, που επιτάθηκε δε από την σοβούσα και υποφώσκουσα ενδοκυβερνητική αντιπαράθεση και ασυνεννοησία επί κρίσιμων θεμάτων, όπως η τύχη μεγάλων έργων δημιουργίας υποδομών, ενεργειακών και άλλων. Παράλληλα, οι υποβαθμίσεις που υπέστη το ιταλικό αξιόχρεο από διεθνείς οίκους συνεπεία και της αντιδικίας με

την Ευρ. Επιτροπή για προϋπολογισμό, αλλά και τη ευρύτερη ασάφεια της κυβερνητικής πολιτικής, κατακρήμνισαν τα ιταλικά ομόλογα σε οριακή απόσταση από τη κατηγορία “μη επενδύσιμα”, με συνέπεια την εκτίναξη του ιταλικού spread σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, που καθιστούσαν αναμφίβολα επαχθή τη δανειοδότηση του ιταλικού κράτους.

Τελικά μετά από πολύμηνη διεκυστίδα με την Ευρ. Επιτροπή που περιέλαβε την αναπομπή του σχεδίου προϋπολογισμού 2019 και προβολή της πιθανότητας εφαρμογής διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, οι δύο πλευρές, υπό το φως ευνοϊκής συγκυρίας για την Ιταλία που δημιουργήθηκε με την παροχολογική αντιμετώπιση των “κίτρινων γιλέκων” στη Γαλλία αλλά και την προοπτική ενίσχυσης ευρωκεπτικιστών κατά τις επερχόμενες ευρωεκλογές, κατέληξαν σε συμβιβαστική λύση. Η συμβιβαστική σύγκλιση με την Επιτροπή οριοθετείται συμποσούται στην αναθεώρηση δημοσιονομικού ελλείμματος 2019 σε 2,04% ΑΕΠ (έναντι αρχικώς προταθέντος 2,4% του ΑΕΠ), μέσω περικοπών και τεχνικών παρεμβάσεων σε εμβληματικές πολιτικές νέας κυβέρνησης (κοινωνικό επίδομα, συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση), στην πρόνοια για αύξηση ΦΠΑ από 2020 και στην εντατικοποίηση πωλήσεων περιουσιακών στοιχείων (κυρίως κτίρια) Δημοσίου. ενώ επαναπροσδιορίστηκαν σε ρεαλιστικότερη βάση οι θεμελιακοί μακρο-οικονομικοί δείκτες χώρας.

Σε αντίθεση με τη ανωτέρω αναφερθείσα διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης του προϋπολογισμού του 2019, η αντίστοιχη του 2020 ήταν ομαλή και δεν συνοδεύθηκε από τη παρελθούσα ένταση μεταξύ Ρώμης και Βρυξελλών. Προς τούτο συνέβαλε θετικά η εκ των πραγμάτων διεύρυνση του δημοσιονομικού χώρου της κυβέρνησης λόγω αποκλιμάκωσης του spread του δεκαετούς ομολόγου που αποδίδεται εν πολλοίς στη προϊούσα σχετική πολιτική σταθερότητα της περιόδου. Εκ παραλλήλου εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2019 ήταν θετικότερη του αναμενόμενου, αφού προσωρινές εκτιμήσεις έφεραν το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 1,6% του ΑΕΠ, έναντι συμφωνηθέντος 2,2%. Παρά την επιφυλακτικότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε συγκεκριμένες οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές της κυβέρνησης, κυρίως προερχόμενες από το K5A, όπως το καθεστώς πρόωρης συνταξιοδότησης (ρήτρα 100) και το κοινωνικό εισόδημα (redditto di cittadinanza), τελικά ενεκρίθη από πλευράς της το κατατεθέν σχέδιο προϋπολογισμού μετά τις παρασχεθείσες διαβεβαιώσεις και δεσμεύσεις για χρονική μετάθεση των μέτρων, αυστηροποίηση των κριτηρίων χορήγησής τους και για εξισορροπητικές δημοσιονομικές παρεμβάσεις σε άλλους τομείς. Παρά τον σκεπτικισμό αναφορικά με την αποδοτικότητα των πολιτικών επί των οποίων έχει δεσμευθεί να προβεί η Ιταλία προκειμένου να επιτύχει την δημοσιονομική κάλυψη του φάσματος των μέτρων της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής και τη πιθανότητα να μεταλλαχθεί σε διόγκωση του δημόσιου χρέους της χώρας, ο αρμόδιος Επίτροπος κ. Moscovisi δήλωσε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν προτίθεται να αναπέμψει το σχέδιο προϋπολογισμού της χώρας, ούτε να προχωρήσει στην έναρξη οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας.

Ο ιταλικός προϋπολογισμός 2020, όπως εγκρίθηκε στο τέλος του 2019 από το νομοθετικά σώματα της χώρας, στοχεύει και αντανακλά διάθεση ανάδειξης της ενίσχυσης της κοινωνικής διάστασής του και κινείται στη βάση τόνωσης της εσωτερικής ζήτησης μέσω λελογισμένων παρεμβάσεων στο πεδίο των φορολογικών ελαφρύνσεων και αύξησης των δημόσιων επενδύσεων. Παράλληλα επιδιώκει να εξασφαλίσει την απαραίτητη δημοσιονομική κάλυψη με περιορισμό της φοροδιαφυγής μέσω της επέκτασης των ηλεκτρονικών πληρωμών και τόνωση των δημόσιων εσόδων με σειρά στοχευμένων φορολογικών μέτρων.

Αναλυτικότερα οι σημαντικότερες πρόνοιες του προϋπολογισμού 2020 είναι οι ακόλουθες.

- 1 Μη ενεργοποίηση της ρήτρας αυτόματης αύξησης ΦΠΑ από 22% σε 25% και ειδικών φόρων κατανάλωσης για το 2020, με διατήρηση σε εφεδρεία της δημοσιονομικής ασφαλιστικής δικλείδας για ενδεχόμενη ενεργοποίηση της αναπροσαρμογής των επιβαρύνσεων στα καύσιμα το 2021. Το κόστος του μέτρου εκτιμάται σε 23 δις ευρώ.
- 2 Μείωση φορολογικής επιβάρυνσης εργαζόμενων, μέσω επέκτασης της μηνιαίας φορολογικής έκπτωσης των περίπου 50 ευρώ που είχε θεσμοθετηθεί επί κυβέρνησης Renzi και σε ετήσια εισοδήματα από 26.600-35.000 ευρώ. Το κόστος του μέτρου εκτιμάται σε 3 δις ευρώ το 2020 και 5 δις ευρώ το 2021.
- 3 Κατάργηση της συμμετοχής ασφαλισμένων (superticket) στην δαπάνη παροχής ορισμένων υπηρεσιών υγείας από Σεπτέμβριο 2020. Παράλληλα προγραμματίζεται η διάθεση κονδυλίου 2 δις ευρώ για την αναβάθμιση εξοπλισμού νοσοκομείων και ανακαίνιση κτιριακών υποδομών.
- 4 Ταμείο Οικογένειας (Family Act) με διαθέσιμο κεφάλαιο 1,1 δις το 2021 και 1,2 δις ετησίως από 2022. Προβλέπεται να χρηματοδοτεί πολιτικές που θα στοχεύουν στην αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος και στην ενίσχυση οικογενειών με χαμηλό εισόδημα.
- 5 Πράσινο Ταμείο (Green Deal) που θα διαθέσει 4,24 δις ευρώ τη περίοδο 2020-2023 για περιβαλλοντικές δράσεις και παρεμβάσεις με στόχο τη μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων.
- 6 Επενδύσεις για αναβάθμιση υποδομών μεταφορών, παιδείας, και δημοσίων κτηρίων. Προβλέπεται αύξηση των σχετικών κονδυλίων από 4,9 δις σε 8,8 δις ευρώ για τη περίοδο 2021-2034.
- 7 Ενίσχυση προγραμμάτων Δήμων και Περιφερειών με 9,1 δις ευρώ τη περίοδο 2021-2034.
- 8 Περιστολή δαπανών δημόσιου τομέα-μείωση λειτουργικού κόστους Υπουργείων (spending review) κατά περίπου 1 δις ευρώ ετησίως για τη περίοδο 2020-2022.
- 9 Φορολογία ζαχαρωδών αναψυκτικών (sugar tax) με 0,10 ευρώ το λίτρο, από Οκτώβριο 2020.
- 10 Φορολογία σε πλαστικά είδη μίας χρήσης με 0,45 ευρώ το κιλό, από Ιούλιο 2020. Εξαιρούνται όσα προϊόντα περιέχουν πλαστικό έως 40% και όσα προέρχονται από ανακυκλωμένο πλαστικό. Εκτιμάται το μέτρο να αποφέρει έσοδα 59 εκατ. ευρώ το 2020 και 577 εκατ. ευρώ σε βάθος τριετίας.
- 11 Φορολογία 20% για κέρδη πέραν των 500 ευρώ από τυχερά παίγνια, από τον Μάρτιο 2020, καθώς και αύξηση φορολογικής επιβάρυνσης λειτουργίας ηλεκτρονικών τυχερών παιγνίων.
- 12 Φορολογία 3% επί των εσόδων επιχειρήσεων παροχής διαδικτυακών υπηρεσιών, με κύκλο εργασιών που υπερβαίνει τα 750 εκατ. ευρώ (digital tax).
- 13 Κίνητρα για χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών με διασύνδεση προς την μορφή επιστροφής φόρου, το κόστος των οποίων εκτιμάται σε 3 δις ευρώ τη περίοδο 2020-2021.

Σημειώνεται ότι οι μακρο-οικονομικές υποθέσεις του σεναρίου επί του οποίου στηρίχθηκε η εκπόνηση του προϋπολογισμού προβλέπουν αύξηση του ΑΕΠ 0,8% το 2020 και 1,0% το 2021, δημοσιονομικό έλλειμμα 2,2% του ΑΕΠ το 2020 και 1,8% το 2021 και ανεργία 10% και 9,5% αντίστοιχα. Παράλληλα εκτιμάται ότι το δημόσιο χρέος θα αποκλιμακωθεί από 135,2% του ΑΕΠ το

2020 σε 133,4% του ΑΕΠ τον επόμενο χρόνο. Αυτές οι εκτιμήσεις ανετράπησαν εκ βάθρων από την ενσκόψασα πανδημία Covid-19 από το τέλος Φεβρουαρίου 2020.

1.1.3 Εξωτερικό εμπόριο

Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο Ιταλίας

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Εξαγωγές αγαθών (αξία)	398,9	412,3	417,3	448,1	462,9	475,8
Εισαγωγές αγαθών (αξία)	356,9	370,5	367,6	400,7	424,0	422,9
Εμπορικό ισοζύγιο (αξία)	42,0	41,8	49,7	47,4	38,9	52,9
Εξαγωγές υπηρεσιών (αξία)	85,8	88,6	91,3	99,0	104,5	107,3
Εισαγωγές υπηρεσιών (αξία)	86,9	91,3	94,0	102,7	108,8	110,6
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία)	-1,1	-2,7	-2,7	-3,7	-4,3	-3,3

Πηγές: ISTAT, BOI, δις ευρώ

Είναι εμφανές ότι η αύξηση των εξαγωγών της Ιταλίας είναι εντυπωσιακή, με συνέπεια η υποδεέστερος εύρους αύξηση των εισαγωγών να οδηγήσει σε μεγέθυνση του εμπορικού πλεονάσματος της χώρας. Εκ παραλλήλου, σημειώνεται μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου εμπορίου υπηρεσιών που αντανακλάται στη βελτίωση ισοζυγίου πληρωμών της χώρας.

3.1 Εμπόριο αγαθών

Πίνακας 3: Εξαγωγές αγαθών Ιταλίας

	2018		2019		% Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
84 μηχανές, λέβητες	90,1	19,5	90,3	19,0	0,2
87 αυτοκίνητα	38,1	8,2	37,0	7,8	-2,9
85 μηχανές ήχου και εικόνας	28,7	6,2	28,4	6,0	-1,0
30 φαρμακευτικά	23,5	5,1	30,0	6,3	27,7
39 πλαστικές ύλες και προϊόντα	19,1	4,3	19,0	4,0	-0,5
73 προϊόντα σιδήρου χάλυβα	16,6	3,6	16,4	3,5	-1,2
27 ορυκτά καύσιμα, λάδια	15,9	3,4	13,8	2,9	-13,2
72 σίδηρος χάλυβας	12,7	2,8	11,9	2,5	-6,3
94 έπιπλα φωτιστικά	12,3	2,7	12,3	2,6	0
62 ενδύματα άλλα από πλεκτά	11,6	2,5	12,3	2,6	6,0
90 όργανα οπτικής, ιατρικής	11,3	2,4	11,7	2,5	3,5
71 πολύτιμα μέταλλα προϊόντα	10,7	2,3	13,8	2,9	29,0
64 υποδήματα	10,4	2,2	11,0	2,3	5,8
22 ποτά	9,0	2,0	9,7	2,0	7,8
42 προϊόντα δέρματος	8,8	1,9	11,0	2,3	25,0
61 ενδύματα πλεκτά	8,1	1,7	8,9	1,9	9,9

29 χημικά προϊόντα	7,2	1,6	7,0	1,5	-2,8
48 χαρτί, προϊόντα	6,5	1,4	6,3	1,3	-3,1
76 αλουμίνιο, προϊόντα	6,1	1,3	5,8	1,2	-4,9
99 διάφορα	5,3	1,1	6,5	1,4	22,6

Πηγές: ISTAT, δις ευρώ

Παρατηρούμε ότι οι 5 πρώτες εξαγωγικές κατηγορίες της χώρας (43,1% του συνόλου εξαγωγών) αφορούν προϊόντα υψηλής τεχνολογίας και έρευνας, με αυξημένη προστιθέμενη αξία.

Πίνακας 4: Εισαγωγές αγαθών Ιταλίας

	2018		2019		% Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
27 ορυκτά καύσιμα, λάδια	57,3	13,5	52,2	12,3	-8,9
87 αυτοκίνητα	43,1	10,2	42,9	10,1	-0,5
84 μηχανές, λέβητες	40,9	9,6	41,4	9,8	1,2
85 μηχανές ήχου και εικόνας	31,9	7,5	32,4	7,7	1,6
30 φαρμακευτικά	22,6	5,3	24,3	5,7	7,5
72 σίδηρος χάλυβας	18,9	4,5	17,4	4,1	-7,9
39 πλαστικές ύλες και προϊόντα	18,7	4,4	18,2	4,3	-2,3
29 χημικά προϊόντα	14,1	3,3	14,4	3,4	2,1
90 όργανα οπτικής, ιατρικής	11,3	2,7	12,0	2,8	6,2
71 πολύτιμα μέταλλα προϊόντα	9,4	2,2	11,3	2,7	20,2
61 ενδύματα πλεκτά	7,3	1,7	7,3	1,8	0
62 ενδύματα άλλα από πλεκτά	6,9	1,6	7,5	1,8	8,7
74 χαλκός, προϊόντα	6,3	1,5	6,0	1,4	-4,8
64 υποδήματα	6,1	1,4	6,3	1,5	3,3
76 αλουμίνιο, προϊόντα	5,9	1,4	5,6	1,3	-5,1
73 προϊόντα σιδήρου χάλυβα	5,9	1,4	6,0	1,4	1,7
38 διάφορα χημικά προϊόντα	5,7	1,3	5,7	1,3	0
48 χαρτί, προϊόντα	5,3	1,3	5,1	1,2	-3,8
03 ψάρια, θαλασσινά	4,6	1,1	4,6	1,1	0
02 κρέατα	4,5	1,1	4,6	1,1	2,2

Πηγές: ISTAT, δις ευρώ

Οι 5 σημαντικότερες κατηγορίες εισαγόμενων προϊόντων (45,6% των εισαγωγών) αφορούν καύσιμα, προϊόντα υψηλής τεχνολογίας και φάρμακα.

Πίνακας 5: 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών Ιταλίας 2019

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εξαγωγών	% στο σύνολο	% Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
1	Γερμανία	58,1	12,2	-0,2
2	Γαλλία	49,8	10,5	2,3
3	ΗΠΑ	45,6	9,6	7,5
4	Ελβετία	26,0	5,5	16,6

5	Ην. Βασίλειο	24,9	5,2	4,6
6	Ισπανία	24,0	5,0	-0,8
7	Βέλγιο	14,0	2,9	6,0
8	Πολωνία	13,4	2,8	-2,2
9	Κίνα	13,0	2,7	-0,8
10	Ολλανδία	11,8	2,5	0,9
	Ελλάς	4,5	0,9	-2,2

Πηγές: ISTAT, δις ευρώ

Πίνακας 6: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ιταλίας και η θέση της Ελλάδας 2019

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εισαγωγών	% στο σύνολο	% Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
1	Γερμανία	69,6	16,5	-0,9
2	Γαλλία	36,6	8,7	-
3	Κίνα	31,7	7,5	2,6
4	Ολλανδία	23,0	5,4	1,3
5	Ισπανία	21,4	5,1	2,9
6	Βέλγιο	19,5	4,6	1,0
7	ΗΠΑ	17,0	4,0	6,3
8	Ρωσία	14,3	3,4	-4,7
9	Ελβετία	10,9	2,6	-0,9
10	Ην. Βασίλειο	10,7	2,5	-5,3
	Ελλάς	2,7	0,6	-6,9

Πηγές: ISTAT, δις ευρώ

3.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Πίνακας 7: Εισπράξεις Ιταλίας

	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση EBOPS 2010 ή ΒΡΜ6					
Μεταποίηση	4.980,2	4,8	5.290,3	4,9	6,2
Υπηρεσίες συντήρησης	665,1	0,6	684,5	0,6	2,9
Μεταφορές	13.329,4	12,8	13.414,0	12,5	0,6
Τουρισμός/ταξίδια	41.712,3	39,9	44.302,2	41,3	6,2
Κατασκευές	431,8	0,4	685,2	0,6	58,7
Υπηρεσίες ασφάλισης και σύνταξης	1.386,1	1,3	933,3	0,9	-32,7
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	6.411,5	6,1	4.664,0	4,3	-27,3
Χρήση πνευματικών δικαιωμάτων	4.197,6	4,0	4.037,7	3,8	-3,8
Πληροφορική και τηλεπικοινωνίες	7.984,6	7,6	8.014,5	7,5	0,4
Λοιπές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις	22.574,2	21,6	24.399,0	22,7	8,1
Πολιτιστικές υπηρεσίες και αναψυχής	169,7	0,2	339,5	0,3	100,1
Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης	680,2	0,7	522,7	0,5	-23,2

ΣΥΝΟΛΟ	104.522,7		107.286,9		2,6
---------------	------------------	--	------------------	--	-----

Πηγές: BOI, εκατ. ευρώ

Συναφώς προς τα ανωτέρω στοιχεία η κυριότερη είσπραξη υπηρεσιών προέρχεται από τον τουρισμό.

Πίνακας 8: Πληρωμές Ιταλίας

	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση ΕΒΟΡS 2010 ή ΒΡΜ6					
Μεταποίηση	3.073,8	2,9	3.200,3	2,9	4,1
Υπηρεσίες συντήρησης	1.051,9	1,0	1.241,9	1,1	18,1
Μεταφορές	22.847,5	21,3	23.231,1	21,0	1,7
Τουρισμός/ταξίδια	25.485,0	23,8	27.100,2	24,5	6,3
Κατασκευές	45,8	0,0	167,7	0,2	266,2
Υπηρεσίες ασφάλισης και σύνταξης	3.023,3	2,8	2.739,0	2,5	-9,4
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	9.061,2	8,4	9.583,5	8,7	5,8
Χρήση πνευματικών δικαιωμάτων	4.357,0	4,1	4.688,1	4,2	7,6
Πληροφορική και τηλεπικοινωνίες	9.749,9	9,1	10.482,0	9,5	7,5
Λοιπές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις	26.192,7	24,4	26.503,6	24,0	1,2
Πολιτιστικές υπηρεσίες και αναψυχής	603,1	0,6	268,9	0,2	-55,4
Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης	1.769,2	1,6	1.365,7	1,2	-22,8
ΣΥΝΟΛΟ	107.260,6		110.572,2		3,1

Πηγές: BOI, εκατ. ευρώ

Πίνακας 9: 10 Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών Ιταλίας και η θέση της Ελλάδας

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εξαγωγών	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
1	Γερμανία	11.181	11,3	-0,3
2	ΗΠΑ	9.326	9,4	14,6
3	Γαλλία	9.174	9,3	5,5
4	Ελβετία	8.806	8,9	12,6
5	Ην. Βασίλειο	8.423	8,5	-0,3
6	Ολλανδία	3.480	3,5	27,3
7	Ισπανία	3.021	3,1	7,9
8	Ιρλανδία	2.748	2,8	9,5
9	Αυστρία	2.605	2,6	6,4
10	Βέλγιο	2.596	2,6	5,3
28	Ελλάς	524	0,5	-16,6

Πηγές: ISTAT, διαθέσιμα στοιχεία 2017, εκατ. ευρώ

Πίνακας 10: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών Ιταλίας και η θέση της Ελλάδας

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εισαγωγών	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
1	Γερμανία	10.279	10,0	12,9
2	Ην. Βασίλειο	8.630	8,4	0,3
3	Γαλλία	8.430	8,2	4,1
4	ΗΠΑ	7.572	7,4	-3,1
5	Λουξεμβούργο	6.518	6,3	17,3
6	Ελβετία	5.932	5,8	17,1
7	Ιρλανδία	5.897	5,7	16,1
8	Ισπανία	4.433	4,3	14,2
9	Ολλανδία	3.972	3,9	14,2
10	Αυστρία	2.668	2,6	2,8
14	Ελλάς	1.815	1,8	23,2

Πηγές: ISTAT, διαθέσιμα στοιχεία 2017, εκατ. ευρώ

1.1.4 Επενδύσεις

Πίνακας 11: Επενδύσεις από και προς την Ιταλία

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ΞΑΕ (συνολικά κεφάλαια - απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	290,3	312,7	329,0	350,6	372,4	n/a
Άμεσες επενδύσεις της χώρας στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια - απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	404,1	430,2	444,5	464,5	484,1	n/a

Πηγές: Banca d' Italia, δις ευρώ

1.2 Στοιχεία της οικονομίας Λομβαρδίας

Οικονομικό Προφίλ Περιφέρειας Λομβαρδίας	
Πρωτεύουσα	Μιλάνο
Επαρχίες 12	Varese, Como, Sondrio, Milano, Bergamo, Brescia, Pavia, Cremona, Mantova, Lecco, Lodi, Monza και Brianza
Έκταση	23.863 km ²
Πληθυσμός 1/1/2020	10.036.258 κάτοικοι
ΑΕΠ 2019 (εκτιμήσεις)	€392,25 δις
Κατα Κεφαλήν ΑΕΠ 2019 (εκτιμήσεις)	€39.080

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (2018)	€9,7 δις
Ποσοστό Απασχόλησης 2019	68,40%
Ποσοστό Ανεργίας 2019	5,60%

Η Λομβαρδία βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της Ιταλίας. Καλύπτει μια έκταση περίπου 23.877 km² και συνορεύει με την Ελβετία (στα βόρεια), Canton Ticino και Canton Graubünden) και με τις περιφέρειες της Ιταλίας, Trentino-Alto Adige / Südtirol και Veneto (στα ανατολικά), Emilia-Romagna (στα νότια) και Piemonte (στα δυτικά). Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, ο πληθυσμός της περιοχής ανέρχεται σε 10.036.258 κατοίκους (Eurostat, 2020). Η Λομβαρδία είναι η πιο πυκνοκατοικημένη περιοχή στην Ιταλία και μία από τις μεγαλύτερες περιφέρειες. Το Μιλάνο είναι η πρωτεύουσα της περιοχής και κατατάσσεται ως δεύτερη μεγαλύτερη πόλη και μητροπολιτική περιοχή στην Ιταλία (διαίρεείται σε 12 επαρχίες).

Η Λομβαρδία είναι μια από τις πλουσιότερες περιφέρειες της ΕΕ. Αν και η ιταλική οικονομία επλήγη σοβαρά από την παγκόσμια οικονομική κρίση, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Λομβαρδίας παραμένει από τα υψηλότερα στην Ευρώπη, περίπου 26% υψηλότερο από τον εθνικό και τον κοινοτικό μέσο όρο, και ανήλθε, σύμφωνα με εκτιμήσεις, στα €39.080 το 2019 (28.400 ευρώ στην Ιταλία και 29.500 ευρώ στην ΕΕ) (Eurostat, 2019).

Από το 1988 η Λομβαρδία ανήκει στο δίκτυο συνεργασίας των τεσσάρων Περιφερειών γνωστό ως «Four Motors of Europe» (www.4motors.eu) μαζί με την Baden-Württemberg (Germany), Catalonia (Spain), και Auvergne-Rhône-Alpes (France).

Στη Λομβαρδία δραστηριοποιούνται επιχειρήσεις όλων των τομέων, τόσο παραδοσιακών (γεωργία, κτηνοτροφία) όσο και της βαριάς και ελαφριάς βιομηχανίας. Ο κλάδος των υπηρεσιών αναπτύχθηκε δυναμικά τις τελευταίες δεκαετίες και σχετίζεται κυρίως με το διεθνές εμπόριο και τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Το σύστημα παραγωγής της Λομβαρδίας εξακολουθεί να είναι ένα από τα πιο ανεπτυγμένα στην Ιταλία και την Ευρώπη, κατέχοντας ένα από τα υψηλότερα ποσοστά επιχειρηματικότητας (το 2017 αντιστοιχούσαν 74 επιχειρήσεις ανά 1000 κατοίκους), ενώ οι ενεργές εταιρείες στην περιοχή υπολογίζονται σε 745.000 περίπου (17,4% του συνόλου της χώρας).

Οι ΜΜΕ κυριαρχούν στη Λομβαρδία και πρόκειται κυρίως για οικογενειακές επιχειρήσεις, με εξαίρεση λίγες μεγάλου μεγέθους. Το 2019 καταγράφηκε ότι το 40% περίπου των συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων της περιοχής εδρεύει στο Μιλάνο και την επαρχία του. Οι κύριοι τομείς επιχειρηματικότητας είναι: μηχανική, ηλεκτρονικά, μεταλλουργία, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, χημικά και πετροχημικά, φαρμακευτικά, τρόφιμα, εκδόσεις, υποδήματα και έπιπλα. Το Ιταλικό Χρηματιστήριο, ένα από τα σημαντικότερα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, εδρεύει στο Μιλάνο και η Εμπορική Έκθεση του Μιλάνου (FIERA-MILANO) είναι ο τρίτος μεγαλύτερος εκθεσιακός χώρος στην Ευρώπη.

Επιπλέον, η Λομβαρδία βρίσκεται μεταξύ των πρώτων περιφερειών της χώρας σε αριθμό ξένων ταξιδιωτών, ο οποίος σε μεγάλο βαθμό σχετίζεται με λόγους εργασίας. Από τις δαπάνες των ξένων επισκεπτών για λόγους εργασίας στη Λομβαρδία το 10% προέρχεται από συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Περιφέρειας, η Λομβαρδία κατατάσσεται στην τρίτη θέση μεταξύ των περιφερειών της Ευρώπης σε αριθμό εταιρειών συμμετεχουσών σε

εμπορικές εκθέσεις και στη δεύτερη σε χώρους και αριθμό εκδηλώσεων. Την περίοδο 2012-2019 κατά μέσο όρο 23.000 εταιρείες συμμετείχαν σε περίπου 60 ετήσιες εκθέσεις. Οι επισκέπτες εκτιμώνται σε 1.800.000 ετησίως εκ των οποίων το ¼ από το εξωτερικό.

Το αεροδρόμιο Malpensa αποτελεί το σημαντικότερο αεροδρόμιο της χώρας στη μεταφορά εμπορευμάτων (545.000 τόνοι-μείωση -2,4% σε σχέση με το 2018) και το δεύτερο στη διακίνηση επιβατών. Το 2019 στα αεροδρόμια Malpensa και Linate, διακινήθηκαν 35 εκ. επιβάτες σημειώνοντας αύξηση +4,4% σε σχέση με το 2018.

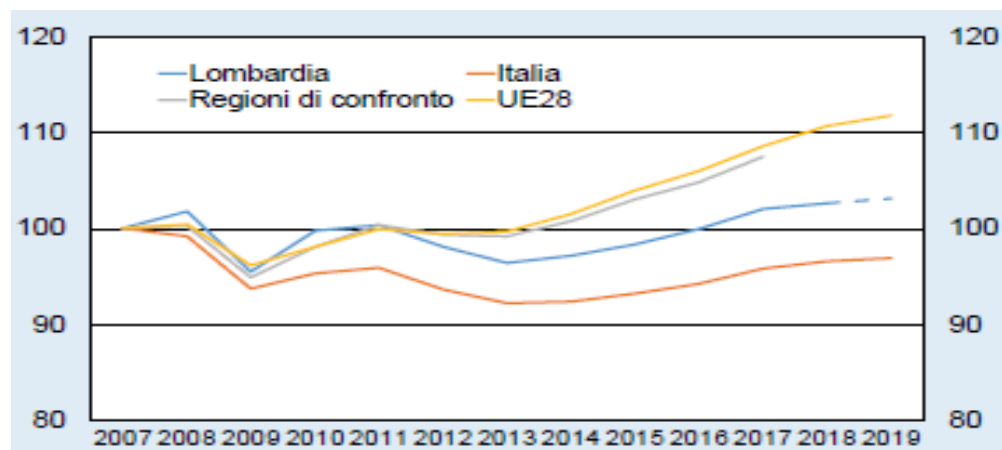
Σημειώνεται ότι, η Λομβαρδία διαθέτει ιδιαίτερα ανεπτυγμένο δίκτυο σιδηροδρομικών μεταφορών.

Αναλυτικότερα:

Κατά το έτος 2019, η οικονομική δραστηριότητα στη Λομβαρδία επιβραδύνθηκε περαιτέρω και εξακολούθησε η τάση επιβράδυνσης που είχε εκδηλωθεί κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2018.

Εξέλιξη ΑΕΠ

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Ιταλίας, το ΑΕΠ της Λομβαρδίας αυξήθηκε οριακά κατά 0,5% το 2019 σε σχέση με το 2018 και εκτιμάται ότι σε απόλυτους αριθμούς ανήλθε στα 392,25 δις. Από την μακροχρόνια ανάλυση του παρακάτω διαγράμματος φαίνεται ότι το χρονικό διάστημα 2001 - 2017, το ΑΕΠ της Λομβαρδίας ήταν χαμηλότερο αφενός από το ΑΕΠ των 28 της ΕΕ αφετέρου από το ΑΕΠ Ευρωπαϊκών περιφερειών παρόμοιων με την Λομβαρδία (όσον αφορά στο κατά κεφαλήν εισόδημα, στον πληθυσμό και στη δομή της παραγωγής).

Πηγή: Banca d'Italia

Βιομηχανική παραγωγή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Unioncamere Lombardia, Confindustria Lombardia και της Περιφέρειας της Λομβαρδίας (UCR), κατά το 2019, η βιομηχανική παραγωγή παρέμεινε στάσιμη (0,1% ο μέσος ετήσιος όρος), σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2018, όπου είχε σημειωθεί αύξηση κατά +3%.

Ειδικότερα, η παραγωγή των μικρού μεγέθους επιχειρήσεων μειώθηκε σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2018, ενώ η παραγωγή του μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων σημείωσε μικρή αύξηση.

Οι τομείς στους οποίους σημειώθηκε αύξηση της παραγωγικής δραστηριότητας είναι: των τροφίμων (έδειξε την πιο μεγάλη δυναμική), ακολουθούμενος από τον τομέα των ορυκτών (χωρίς μεταλλεύματα), των χημικών, της ένδυσης και της κλωστοϋφαντουργίας. Αντίθετα, ο τομέας των μεταφορών κατέγραψε τις σημαντικότερες μειώσεις.

Επιπλέον, οι παραγγελίες στο εσωτερικό μειώθηκαν οριακά (-0,2%) σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2018, ενώ οι παραγγελίες από το εξωτερικό σημείωσαν μικρή άνοδο(+0,6%) . Μείωση της τάξεως του -3% σημείωσαν και οι επενδύσεις, οι οποίες το 2018 είχαν σημειώσει αύξηση +10% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Κατασκευαστικός τομέας

Μετά από μια περίοδο κρίσης ο τομέας των κατασκευών, ενισχύθηκε σημαντικά από το 2015 και μετά. Κατά την υπό εξέταση περίοδο, όσον αφορά τον τομέα των κατασκευών, η προστιθέμενη αξία αυξήθηκε κατά +2.5% και ο τζίρος κατά +5,3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Επιπλέον, αύξηση παρουσιάστηκε και στην αξία των δημόσιων διαγωνισμών στην περιοχή , σε σύγκριση με το 2018.

Οι εργασίες στο Μιλάνο για την κατασκευή της γραμμής του μετρό M4 συνεχίστηκαν, ενώ ξεκίνησαν δυναμικά τα έργα αστικής ανάπλασης (σιδηροδρομικοί σταθμοί, πεζοδρομήσεις, κ.ά).

Η αγορά των κατοικιών ενισχύθηκε την ίδια περίοδο, καθώς, αφενός αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός πωλήσεων κατοικιών κατά +5,9%, αφετέρου οι τιμές αυξήθηκαν κατά +1,8% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. (είχαν αυξηθεί κατά 0,6%, όσο και σε εθνικό επίπεδο). Σημειώνεται ότι, οι τιμές των κατοικιών σημείωσαν σημαντική αύξηση στα προάστια και στην περιφέρεια του Μιλάνου.

Το Μιλάνο αναδείχθηκε στην πιο ελκυστική περιοχή της Ιταλίας για επενδύσεις ακινήτων, ιδιαίτερα από ξένους επενδυτές. Τα πιο σημαντικά κατασκευαστικά έργα, από οικονομικής άποψης, είναι τα έργα στις περιοχές Porta Nuova και Santa Giulia και τα έργα ανάπλασης των πρώην σιδηροδρομικών γραμμών, έργα που σχετίζονται και με την έλευση των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του 2026 και το πρόγραμμα ανάπλασης «Μιλάνο 2030».

Ιδιωτικές μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα με έρευνα της Ένωσης Επιμελητηρίων Λομβαρδίας (UCR), κατά το έτος 2019, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων λιανικής αυξήθηκε οριακά κατά +0,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Πιο συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις με 3 έως 9 εργαζόμενους παρουσίασαν ελαφρά μείωση του κύκλου εργασιών τους ενώ όλες οι υπόλοιπες επιχειρήσεις παρουσίασαν αύξηση.

Σε άλλες υπηρεσίες, ο κύκλος εργασιών την ίδια περίοδο αυξήθηκε κατά +2,2% (+2,5% το 2018) και αφορούσε όλους τους κύριους τομείς και όλα τα μεγέθη επιχειρήσεων. Ο τομέας της πληροφορικής και των προηγμένων υπηρεσιών ήταν εκείνος που σημείωσε τη μεγαλύτερη ανάπτυξη, ενώ των μεταφορών τη μικρότερη. Ο τομέας του τουρισμού παρουσίασε ανάπτυξη η οποία οφείλεται στην αύξηση των δαπανών του διεθνή τουρισμού (+8,8%) αλλά και στην αύξηση των δαπανών του εγχώριου τουρισμού (+6,6%).

Αγορά εργασίας

Κατά την υπό εξέταση περίοδο, σημειώθηκε αύξηση της απασχόλησης και μείωση του ποσοστού της ανεργίας. Η απασχόληση παρουσίασε αύξηση +1,3% και το ποσοστό απασχόλησης διαμορφώθηκε στο 68,4%, από 67,7% το έτος 2018. Η αύξηση της απασχόλησης παρατηρήθηκε κυρίως στους αυτοαπασχολούμενους που αποτελούν το 20,7% του συνόλου των απασχολούμενων (22,7% στην Ιταλία) και στους μισθωτούς με σύμβαση αορίστου χρόνου (87,5% των μισθωτών στη Λομβαρδία, έναντι 83% των μισθωτών στην Ιταλία).

Η ανεργία στην Λομβαρδία παρουσίασε μείωση και το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 5,6%, έναντι του 10% σε εθνικό επίπεδο. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο κατά 2,2 μονάδες σε σχέση με το ποσοστό που είχε καταγραφεί το 2007, την περίοδο προ κρίσης.

Όσον αφορά στην απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ιταλίας, το ισοζύγιο μεταξύ της έναρξης νέων θέσεων εργασίας και των απολύσεων, ήταν θετικό υπέρ των πρώτων (σχεδόν 7 νέες θέσεις εργασίας ανά 1.000 κατοίκους) αλλά μειώθηκε σχεδόν στο μισό σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Επενδύσεις

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του 2018 οι εκροές ΑΞΕ ήταν €11,1 δις και κατά κύριο λόγο αφορούσαν επανεπένδυση κερδών και άλλα κεφάλαια (αντιστοιχούσαν στο 2,9% του ΑΕΠ της Λομβαρδίας). Οι καθαρές ΑΞΕ ανήλθαν στα €9,7 δις (αντιστοιχούσαν στο 2,5% του ΑΕΠ). Στο τέλος του 2018, τα αποθέματα ΑΞΕ στο εξωτερικό και από το εξωτερικό στη Λομβαρδία ανέρχονταν σε 43,4% και 52,7% αντιστοίχως του ΑΕΠ της Λομβαρδίας. Οι σημαντικότερες χώρες όπου κατευθύνονται οι επενδύσεις της Λομβαρδίας είναι: η Γερμανία, το Λουξεμβούργο, η Αυστρία και οι ΗΠΑ. Οι σημαντικότερες χώρες προέλευσης κεφαλαίων είναι: η Γαλλία, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία και το ΗΒ. Οι ΑΞΕ από και προς τη Λομβαρδία αφορούν κατά 70% στον τομέα των υπηρεσιών. Στο εξωτερικό τα κεφάλαια κατευθύνονται κυρίως σε εταιρείες του τομέα χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών. Από το εξωτερικό κεφάλαια προσελκύουν εταιρείες τεχνικών, εμπορικών και επισκευών. Στη βιομηχανία οι τομείς που προσελκύουν επενδύσεις στη Λομβαρδία είναι ο χημικός, φαρμακευτικός και της μηχανικής μεταλλευτικής.

Εξωτερικό εμπόριο

Το 2019 η αξία των εξαγωγών της Λομβαρδίας, μετά από δύο έτη σταθερής ανάπτυξης, παρέμεινε στάσιμη, ενώ σε εθνικό επίπεδο αυξήθηκε κατά +2,3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Σε απόλυτους αριθμούς οι συνολικές εισαγωγές της Λομβαρδίας ανήλθαν στα €134,5δις έναντι €134,04δις το 2018 και οι συνολικές εξαγωγές της ανήλθαν στα €127,2 δις έναντι €127,25 δις το 2018.

Οι εξαγωγές μειώθηκαν: στα μέσα μεταφοράς (-11,4%), στα μέταλλα και στα μηχανήματα (-4,4% και -2,1% αντίστοιχα), που αποτελούν τους κυριότερους τομείς εξειδίκευσης της Λομβαρδίας, αλλά και στα ανταλλακτικά Η/Υ, στις ηλεκτρικές συσκευές και στα τρόφιμα. Αντιθέτως, οι εξαγωγές αυξήθηκαν στον φαρμακευτικό τομέα κατά +29,3% (κυρίως προς την αγορά των Η.Π.Α.) και στους τομείς των δερμάτινων και των κλωστοϋφαντουργικών ειδών.

Αναφορικά με τις γεωγραφικές περιοχές που κατευθύνθηκαν οι εξαγωγές σημειώνουμε τα ακόλουθα: οι ροές προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μειώθηκαν ελαφρώς. Επιπλέον, παρατηρήθηκε μείωση της ζήτησης από τη Γερμανία, την Ισπανία και την Πολωνία και αύξηση της ζήτησης από τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σε χώρες εκτός της ΕΕ, αυξήθηκαν οι πωλήσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ μείωση παρουσίασαν οι πωλήσεις στην Μέση Ανατολή.

Αύξηση παρουσίασαν επίσης και οι εξαγωγές υπηρεσιών, η οποία οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών των υπηρεσιών πληροφορικής, επικοινωνίας και τουρισμού, ενώ μείωση παρατηρήθηκε στις εξαγωγές ασφαλιστικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

1.3 Οικονομικές προβλέψεις 2020. Covid 19.

	2020		
	Προβλέψεις κυβέρνησης σε επικαιροποιημένο DEF 2019 (Οκτώβριος 2019)	Προβλέψεις κυβέρνησης σε επικαιροποιημένο DEF 2020 (Απρίλιος 2020)	Ευρ. Επιτροπή Εαρινές (Μάιος 2020) και Θερινές εκτιμήσεις (Ιούνιος 2020)
ΑΕΠ (Μεταβολή %)	0,6	-8,0	-11,2
Ανεργία (%)	10,0	11,6	11,8
Πληθωρισμός (%)	1,0	-0,2	-0,3
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	-2,2	-7,1	-11,1
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	135,2	151,1	158,9

Σημείωση: το DEF είναι το μεσοπρόθεσμο (3ετία) Έγγραφο Οικονομικής και Δημοσιονομικής Πολιτικής της κυβέρνησης, επί των παραδοχών του οποίου στηρίζεται η εκπόνηση του προϋπολογισμού. Βασικό μέρος του DEF είναι το Πρόγραμμα Σταθερότητας.

Είναι προφανές ότι η πανδημία και η παρατεταμένη παύση του συνόλου σχεδόν των οικονομικών δραστηριοτήτων επιδείνωσε δραματικά τη πορεία των βασικών μακρο-οικονομικών δεικτών και ανέτρεψε εκ βάθρων τις εκτιμήσεις της κυβέρνησης (2019) για την οικονομία.

Οι απώλειες σε ανθρώπινες ζωές ανέρχονται μέχρι αρχές Αυγούστου 2020 σε 35.000 περίπου ενώ η οικονομική ζημία αποτυπώνεται στις εκτιμήσεις της ΕΕ που προβλέπουν κάμψη του ΑΕΠ κατά 11,2% κατά το τρέχον έτος.

Προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας η Ιταλία έλαβε μέτρα σε τρεις φάσεις με το σύνολο των κρατικών παρεμβάσεων να ανέρχεται πλέον σε περίπου 100 δις ευρώ: 20 δις μέσω του Decreto Cura Italia τον Μάρτιο 2020, 55 δις μέσω του Decreto Rilancio τον Μάιο και 25 δις μέσω του Decreto Agosto τον Αύγουστο. Τα μέτρα αποσκοπούν στην ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων, προστασία της εργασίας και της οικογένειας, στήριξη εισοδημάτων και φορολογικές διευκολύνσεις.

Οι σημαντικότερες πρόνοιες εν περιλήψει είναι:

- χορήγηση κρατικών εγγυήσεων για λήψη δανείων και χορήγηση ευνοϊκών όρων αποπληρωμής τους
- ενίσχυση εξαγωγικών πιστώσεων
- κάλυψη μισθοδοσίας πληγιστών επιχειρήσεων με παράλληλη αναστολή διαδικασιών απολύσεων και ελαφρύνσεις στη καταβολή εργοδοτικών εισφορών
- διευκολύνσεις για άδειες με αποδοχές για οικογένειες με παιδιά ή αντίστοιχη εισοδηματική ενίσχυση σε περίπτωση που οι γονείς αναγκάστηκαν να εργασθούν κατά τη διάρκεια της πανδημίας
- μη καταβολή δημοτικών φόρων και τελών στην ακίνητη περιουσία για επιχειρήσεις του τομέα της διαμονής και εστίασης
- καταβολή ενισχύσεων σε ελεύθερους επαγγελματίες
- εισοδηματικές ενισχύσεις σε οικογένειες που βρίσκονται σε πολύ δυσμενή οικονομική κατάσταση
- διευκολύνσεις για αποπληρωμή ήδη ληφθέντων δανείων και καταβολή του ΦΠΑ
- μείωση φορολογικών επιβαρύνσεων στις επιχειρήσεις του ιταλικού νότου
- voucher για οικογένειες που επιλέγουν να παραθερίσουν εντός της Ιταλίας

Η δέσμη EU Next Generation στο πλαίσιο κατανομής προβλέπει ροή προς την Ιταλία κεφαλαίων συνολικά ύψους 209 δις ευρώ (81 δις επιχορηγήσεις, 128 δις δάνεια, ενώ είναι η μεγαλύτερη λήπτρια με ποσοστό 28%. Το εύρος της εκταμίευσης των κεφαλαίων που αντιπροσωπεύει την τάση της απορροφησιμότητας, συνδέεται άρρηκτα με την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και τις εγγενείς δυνατότητες των δημόσιων οικονομικών για κάλυψη τυχόν συγχρηματοδοτήσεων. Η Ιταλία από τον όγκο των ανωτέρω κεφαλαίων έχει την δυνατότητα να αντλήσει μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης διαθέσιμους πόρους ύψους 63 δις ευρώ.

Επιπρόσθετα και πέραν του EU Next Generation η Ιταλία έχει δυνατότητα πρόσβασης και αξιοποίησης χρηματοδοτικών ροών από τα ακόλουθα προγράμματα αντιμετώπισης των συνεπειών της πανδημίας:

1. Πρόγραμμα SURE για αντιμετώπιση ανεργίας. Συνολικού ύψους 100 δις ευρώ, χορηγείται υπό την μορφή δανείων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
2. Πρόγραμμα ESM Pandemic Crisis Support για στήριξη συστημάτων υγείας κ/μ ευρωζώνης: Συνολικού ύψους 240 δις. Η χορήγηση θα προσλάβει τον χαρακτήρα δανειοδότησης με ευνοϊκούς όρους από ειδική πιστωτική γραμμή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM). Η οροφή άντλησης δανείων από κ/μ οριοθετείται έως του 2% του ΑΕΠ του.
3. Ταμείων Εγγυήσεων Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (EIB Guarantee Fund) για ενίσχυση ρευστότητας επιχειρήσεων, συνολικού ύψους 200 δις ευρώ.

1.4 Οικονομικές σχέσεις Ιταλίας

ADB (χώρα μέλος εκτός γεωγραφικής περιοχής – nonregional member), AfDB (χώρα μέλος εκτός γεωγραφικής περιοχής– nonregional member), Australia Group, BIS, BSEC (παρατηρητής), CBSS (παρατηρητής), CD, CDB, CE, CEI, CERN, EAPC, EBRD, ECB, EIB, EITI (εκτελεστικό μέλος - implementing country), EMU, ESA, EU, FAO, FATF, G-20, G-7, G-8, G-10, IADB, IAEA, IBRD, ICAO, ICC (εθνική επιτροπή – national committee), ICRM, IDA, IEA, IFAD, IFC, IFRCs, IGAD (εταίρος - partners), IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC (NGOs), LAIA (παρατηρητής), MIGA, MINURSO, NATO, NEA, NSG, OAS (παρατηρητής), OECD, OPCW, OSCE, Paris Club, PCA, PIF (εταίρος-partner), Schengen Convention, SELEC (παρατηρητής), SICA (παρατηρητής), UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNIFIL, Union Latina, UNMISS, UNMOGIP, UNRWA, UNTSO, UNWTO, UPU, WCO, WHO, WIPO, WMO, WTO, ZC

2 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ιταλίας

2.1 Διμερές εμπόριο

2.1.1 Εμπόριο αγαθών

Ο διμερής όγκος εμπορίου Ελλάδος – Ιταλίας συνεχίζει την σταθερά ανοδική πορεία του την τελευταία πενταετία, εξέλιξη που απεικονίζεται αμφίπλευρα και στις δύο εμπορικές ροές, με συνέπεια να ανέλθει κατά το έτος 2019 στα 8,5 δις ευρώ. Ειδικότερα, ο ρυθμός των ελληνικών εισαγωγών ιταλικών προϊόντων σε ποσοστό +6,64%, υπερέβη το αντίστοιχο ποσοστό +5,57% των εξαγωγών, με επαγωγικό αποτέλεσμα την διόγκωση του εμπορικού ισοζυγίου Ελλάδας – Ιταλίας κατά 10,10% το 2019 έναντι του 2018.

Πίνακας 12: Διμερές εμπόριο Ελλάδας – Ιταλίας

(Αξία σε εκ. ευρώ)	2015	2016	2017	2018	2019	% μεταβολής 2019/2018	% μεταβολής 2019/2015
Ελληνικές εξαγωγές	2.941,0	2.832,1	3.038,7	3.455,0	3.647,5	5,57%	24,02%
Ελληνικές εισαγωγές	3.638,6	3.889,1	3.739,1	4.526,2	4.826,9	6,64%	32,66%
Όγκος εμπορίου	6.579,6	6.721,2	6.777,8	7.981,2	8.474,4	6,18%	28,80%
Εμπορικό ισοζύγιο	-697,6	-1.057,1	-700,4	-1.071,2	-1.179,4	10,10%	69,07%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, προσωρινά στοιχεία 2019

Η Ιταλία συγκαταλέγεται σε πρωταρχική θέση μεταξύ των δύο πλέον σημαντικότερων εμπορικών εταίρων της Ελλάδος, καθώς ο διμερής όγκος εμπορίου (2019: 8.5 δις ευρώ) κινείται οριακά στο επίπεδο του 10% του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας (2019: 87,3 δις ευρώ). Αποτελεί δε, μακράν τον πρώτο κυριαρχικό προορισμό των ελληνικών εξαγωγών, καθώς, απορροφά σταθερά περίπου το 1/10 της συνολικής αξίας. Συγκεκριμένα, το 2019 οι ελληνικές εξαγωγές προς Ιταλία κάλυψαν το 10,9%, έναντι 10,4% το 2018. Ακολουθούν η Γερμανία (2019: 6,7%, 2018: 6,4%) και η Τουρκία (2019: 5,9%, 2018: 6,2%). Το 2019, η Ιταλία κατατάσσεται στην τρίτη θέση ως προμηθεύτρια χώρα με ποσοστό 8,1% επί των συνολικών εισαγωγών, έναντι 7,9% το 2018, ακολουθώντας την Γερμανία (2019: 10,9%, 2018: 10,6%) και το Ιράκ (2019: 8,4%, 2018: 8,6%).

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι ελληνικές εξαγωγές κατά διμήφιο και οκταμήφιο κωδικό συνδυασμένης ονοματολογίας, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Σε επίπεδο ανάλυσης διμήφιο κωδικού παρατηρείται περιοριστική σχετικά σύνθεση των ελληνικών εξαγωγών προς Ιταλία, καθώς το σύνολο των 20 κυριότερων κατηγοριών αποτελεί το 85% περίπου επί της συνολικής αξίας. Επίσης, το ¼ περίπου των συνολικών ελληνικών εξαγωγών αφορούν πετρελαιοειδή, η αξία των οποίων αυξήθηκε κατακόρυφα το 2019 σε σχέση με το 2018 κατά 25,37%. Εκ παραλλήλου, τα μη πετρελαιοειδή προϊόντα κινήθηκαν αυξητικά κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, εντούτοις, η αντίστοιχη αύξηση ήταν καταφανώς υποδεέστερη στο επίπεδο του 2,39%.

Πίνακας 13: Ελληνικές εξαγωγές στην Ιταλία – μεγάλες κατηγορίες

Α/Α	ΚΣΟ (CN2)	Περιγραφή	2018		2019		% μεταβολής επί αξίας 2019/2018
			Αξία (ευρώ)	% επί συνολικών εισαγωγών	Αξία (ευρώ)	% επί συνολικών εισαγωγών	
1	27	ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	774,269,415	22.25%	970,731,078	26.39%	25.37%
2	84	ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ	302,285,956	8.69%	310,957,354	8.45%	2.87%
3	76	ΑΡΓΙΛΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	348,340,488	10.01%	303,384,327	8.25%	-12.91%
4	03	ΨΑΡΙΑ ΚΑΙ ΜΑΛΑΚΟΣΤΡΑΚΑ, ΜΑΛΑΚΙΑ	258,744,438	7.44%	244,968,294	6.66%	-5.32%
5	61	ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ, ΠΛΕΚΤΑ	55,264,483	1.59%	163,445,378	4.44%	195.75%
6	15	ΛΙΠΗ ΚΑΙ ΛΑΔΙΑ ΖΩΙΚΑ Η ΦΥΤΙΚΑ, ΒΡΩΣΙΜΑ	382,035,096	10.98%	157,455,432	4.28%	-58.79%
7	04	ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ. ΑΥΓΑ ΠΤΗΝΩΝ. ΜΕΛΙ ΦΥΣΙΚΟ	113,743,378	3.27%	125,795,457	3.42%	10.60%
8	62	ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ, ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΛΕΚΤΑ	47,844,405	1.38%	107,530,485	2.92%	124.75%
9	74	ΧΑΛΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΑΛΚΟ	109,716,825	3.15%	102,159,850	2.78%	-6.89%
10	73	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟ, ΣΙΔΗΡΟ Η ΧΑΛΥΒΑ	35,171,010	1.01%	97,681,971	2.66%	177.73%
11	30	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	77,000,096	2.21%	96,734,397	2.63%	25.63%
12	39	ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	97,356,219	2.80%	94,247,067	2.56%	-3.19%
13	08	ΚΑΡΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ	60,104,537	1.73%	81,259,214	2.21%	35.20%
14	64	ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ	24,894,757	0.72%	73,901,687	2.01%	196.86%
15	85	ΜΗΧΑΝΕΣ ΗΧΟΥ, ΕΙΚΟΝΑΣ	43,392,698	1.25%	60,364,849	1.64%	39.11%
16	20	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΩΝ	60,029,688	1.73%	56,594,282	1.54%	-5.72%
17	38	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧ.	42,782,003	1.23%	43,776,339	1.19%	2.32%
18	10	ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	47,643,939	1.37%	42,775,618	1.16%	-10.22%
19	12	ΣΠΕΡΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΙ ΕΛΑΙΩΔΕΙΣ. ΣΠΟΡΟΙ	46,784,672	1.34%	36,704,280	1.00%	-21.55%
20	26	ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΑ, ΣΚΟΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΤΕΦΡΕΣ	21,848,767	0.63%	27,137,900	0.74%	24.21%
Σύνολο 20 κυριότερων κατηγοριών ελληνικών εξαγωγών προς Ιταλία			2,949,252,870	84.77%	3,197,605,259	86.94%	8.42%
εκ των οποίων: (α) πετρελαιοειδή			774,269,415	22.25%	970,731,078	26.39%	25.37%
(β) μη πετρελαιοειδή			2,174,983,455	62.51%	2,226,874,181	60.55%	2.39%
Σύνολο ελληνικών εξαγωγών σε Ιταλία			3,479,282,829	100.00%	3,677,928,145	100.00%	5.71%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, προσωρινά στοιχεία 2019

Σε επίπεδο ανάλυσης οκταψήφιου κωδικού συνδυασμένης ονοματολογίας, ως προς τη σύνθεση των 20 κυριότερων εξαγόμενων προϊόντων, το 2019 παρατηρείται μείωση στα μη πετρελαιοειδή σε ποσοστό -12.36%, μεταξύ των οποίων και το ελαιόλαδο με ποσοστό -60,3% σε σχέση με το

2018, η μεγαλύτερη εντός της εν λόγω ομάδας, καθώς και των ιχθυηρών τσιπούρα, λαυράκι κατά - 5,65 και 7,96 αντίστοιχα. Επισημαίνεται επίσης αύξηση της τάξεως του 25,11% στον κωδικό 30049000, άλλα φάρμακα.

Πίνακας 14: Ελληνικές εξαγωγές στην Ιταλία – κυριότερα προϊόντων

Α/Α	ΚΣΟ (CN8)	Περιγραφή	2018		2019		% μεταβολής επί αξίας 2019/2018
			Αξία (ευρώ)	% επί συνολικών εξαγωγών	Αξία (ευρώ)	% επί συνολικών εξαγωγών	
1	27101943	Περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο που δεν υπερβαίνει το 0,001 %	405,211,716	11.73%	488,764,093	13.40%	20.62%
2	84713000	Αυτόματες μηχανές επεξεργασίας δεδομένων, ψηφιακές, φορητές, βάρους <= 10 kg	202,375,907	5.86%	202,862,775	5.56%	0.24%
3	27101947	Περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο που υπερβαίνει το 0,002 % αλλά όχι το 0,1 %	68,708,059	1.99%	198,736,569	5.45%	189.25%
4	76012020	Πλάκες και μπιγιέτες (κολώνες)	193,180,923	5.59%	164,055,602	4.50%	-15.08%
5	27101921	Ειδικό καύσιμο αεριωθουμένων	92,784,339	2.69%	127,443,833	3.49%	37.35%
6	15091020	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο	273,426,666	7.91%	108,204,295	2.97%	-60.43%
7	03028410	Λαβράκι (Dicentrarchus labrax)	102,949,110	2.98%	94,750,967	2.60%	-7.96%
8	03028530	Τσιπούρες (Sparus aurata)	96,608,500	2.80%	91,146,459	2.50%	-5.65%
9	30049000	Φάρμακα Άλλα	70,428,927	2.04%	88,114,425	2.42%	25.11%
10	73051200	Σωλήνες για αγωγούς πετρελαίου και αερίου	12,737,623	0.37%	76,531,217	2.10%	500.83%
11	27101968	Περιεκτικότητας κατά βάρος σε θείο που υπερβαίνει το 1 %	46,503,490	1.35%	50,354,505	1.38%	8.28%
12	04069032	Φέτα	45,883,828	1.33%	47,809,777	1.31%	4.20%
13	84715000	Ψηφιακές μονάδες επεξεργασίας εκτός από των κωδικών 8471 41,8471 49	39,736,453	1.15%	38,023,867	1.04%	-4.31%
14	76011000	Αργίλιο ακατέργαστο	37,318,869	1.08%	35,949,347	0.99%	-3.67%
15	10011900	Άλλο	36,069,583	1.04%	34,960,835	0.96%	-3.07%
16	20057000	Ελιές	35,955,382	1.04%	33,319,136	0.91%	-7.33%
17	74111090	Σωλήνες από καθαρισμένο χαλκό, περιελιγμένοι	36,076,151	1.04%	33,095,278	0.91%	-8.26%

18	27101245	Με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95 και μικρότερο 98	36,245,367	1.05%	32,797,977	0.90%	-9.51%
19	27160000	Ηλεκτρική ενέργεια	56,877,645	1.65%	32,782,706	0.90%	-42.36%
20	12072900	Άλλα	31,489,627	0.91%	32,388,401	0.89%	2.85%
Σύνολο 20 κυριότερων εξαγόμενων προϊόντων			1,920,568,165	55.59%	2,012,092,064	55.16%	4.77%
εκ των οποίων: (α) πετρελαιοειδή			649,452,971	18.80%	898,096,977	24.62%	38.29%
(β) μη πετρελαιοειδή			1,271,115,194	36.79%	1,113,995,087	30.54%	-12.36%
Σύνολο ελληνικών εξαγωγών στην Ιταλία			3,454,998,900	100.00%	3,647,497,867	100.00%	5.57%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, προσωρινά στοιχεία 2019

Ακολουθούν πίνακες των ελληνικών εισαγωγών από Ιταλία κατά διψήφιο και οκταψήφιο κωδικό συνδυασμένης ονοματολογίας, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 15: Ελληνικές εισαγωγές από Ιταλία – κυριότερες κατηγορίες προϊόντων

Α/Α	ΚΣΟ (CN2)	Περιγραφή	2018		2019		% μεταβολής επί αξίας 2019/2018
			Αξία (ευρώ)	% επί συνολικών εισαγωγών	Αξία (ευρώ)	% επί συνολικών εισαγωγών	
1	84	ΛΕΒΗΤΕΣ, ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ	634,637,316	14.02%	638,472,217	13.24%	0.60%
2	30	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	174,468,379	3.85%	303,145,936	6.28%	73.75%
3	39	ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	309,633,441	6.84%	302,603,345	6.27%	-2.27%
4	27	ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ, ΛΑΔΙΑ & ΠΡΟΙΟΝΤΑ	127,123,290	2.81%	283,071,521	5.87%	-22.67%
5	87	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ, ΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ, ΠΟΔΗΛΑΤΑ	305,732,470	6.75%	280,242,318	5.81%	-8.34%
6	85	ΜΗΧΑΝΕΣ ΗΧΟΥ, ΕΙΚΟΝΑΣ	206,951,364	4.57%	270,722,439	5.61%	30.81%
7	62	ΕΝΔΥΜΑΤΑ, ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΠΛΕΚΤΑ	153,177,256	3.38%	162,915,209	3.38%	6.36%
8	48	ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΝΙΑ. ΤΕΧΝΟΥΡΓ.	145,855,225	3.22%	159,989,001	3.32%	9.69%
9	72	ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	86,606,148	1.91%	134,734,270	2.79%	55.57%
10	61	ΕΝΔΥΜΑΤΑ, ΣΥΜΠΛΗΡ. ΠΛΕΚΤΑ	127,639,633	2.82%	128,313,938	2.66%	-0.53%
11	90	ΟΡΓΑΝΑ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΟΠΤΙΚΗΣ& ΙΑΤΡΙΚΗΣ	104,750,478	2.31%	116,619,697	2.42%	11.33%
12	94	ΕΠΙΠΛΑ, ΕΠΙΠΛΑ ΙΑΤΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΑ	112,963,700	2.50%	110,974,971	2.30%	-1.76%
13	02	ΚΡΕΑΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ	101,086,132	2.23%	103,357,941	2.14%	2.25%
14	73	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΣΙΔΗΡΟΥ, ΧΑΛΥΒΑ	101,802,347	2.25%	93,888,103	1.95%	-7.77%
15	64	ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ	84,843,694	1.87%	85,894,542	1.78%	1.24%
16	38	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧ.	81,203,668	1.79%	83,794,600	1.74%	3.19%
17	29	ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	96,338,146	2.13%	82,051,523	1.70%	-14.83%
18	09	ΚΑΦΕΣ, ΤΣΑΙ, ΜΑΤΕ ΚΑΙ ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ	82,744,743	1.83%	79,405,237	1.65%	-4.04%
19	32	ΧΡΩΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΧΡΩΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	72,326,560	1.60%	75,853,636	1.57%	4.88%
20	83	ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΟΙΝΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	66,444,856	1.47%	73,640,356	1.53%	10.83%
Σύνολο 20 κυριότερων κατηγοριών ελληνικών εισαγωγών από Ιταλία			3,176,328,846	70.18%	3,569,690,800	74.00%	12.38%
εκ των οποίων: (α) πετρελαιοειδή			127,123,290	2.81%	283,071,521	5.87%	122.67%

(β) μη πετρελαιοειδή	3,049,205,556	67.37%	3,286,619,279	68.13%	7.79%
Σύνολο ελληνικών εισαγωγών από Ιταλία	4,526,200,732	100.00%	4,823,854,883	100.00%	6.58%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, προσωρινά στοιχεία 2019

Η σύνθεση των Πινάκων 13 και 15, των 20 κυριότερων εισαγόμενων και εξαγόμενων κατηγοριών του διμερούς εμπορίου Ελλάδος – Ιταλίας αναδεικνύει ότι η διάρθρωση αμφίπλευρα των εμπορικών ροών του διμερούς εμπορίου είναι περιορισμένη. Κατά τη διετία 2018-2019, η ομάδα των εξαγωγών των κυριότερων κατηγοριών μη πετρελαιοειδών, ήταν αντιστοίχως 62,51% και 60,55% επί της συνολικής αξίας εξαγωγών στην Ιταλία, ενώ τα ποσοστά της αντίστοιχης ομάδας εισαγωγών ήταν 67,37% και 68,13% για το ίδιο χρονικό διάστημα.

Σημειωτέον, οι επιδόσεις των 20 κυριότερων κατηγοριών εισαγωγών κινήθηκαν με υψηλότερο ρυθμό από το σύνολο των εισαγωγών από Ιταλία, ήτοι +7,79% έναντι +6,58%, ενώ τα αντίστοιχα μεγέθη των ελληνικών εξαγωγών ήταν +2,39% έναντι +5,71%.

Το 2019, η κατηγορία εισαγόμενων φαρμακευτικών προϊόντων (ΚΣΟ 30) εγγράφει την ισχυρότερη αύξηση με ποσοστό +73,75%. Η εν λόγω κατηγορία κατατάσσεται στη δεύτερη θέση με ποσοστό 6,28% επί της συνολικής αξίας εισαγωγών από Ιταλία, κατ' ακολουθίαν των εισαγωγών της κατηγορίας με ΚΣΟ 84 λέβητες, μηχανές, συσκευές, με ποσοστό 13,24%. Σύμφωνα με την απεικονιστική διάταξη του παρακάτω πίνακα, που απεικονίζει τα 20 κυριότερα προϊόντα σε 8ψήφιο κωδικό συνδυασμένης ονοματολογίας, στην πρώτη θέση κατατάσσεται ο ΚΣΟ 30049000 άλλα φαρμακευτικά προϊόντα.

Πίνακας 16: Ελληνικές εισαγωγές από Ιταλία – κυριότερα προϊόντα

Α/Α	ΚΣΟ (CN8)	Περιγραφή	2018		2019		% μεταβολής επί αξίας 2019/2018
			Αξία (ευρώ)	% επί συνολικών εισαγωγών	Αξία (ευρώ)	% επί συνολικών εισαγωγών	
1	30049000	Φαρμακευτικά, άλλα	61,708,646	1.48%	132,816,823	3.00%	115.23%
2	27160000	Ηλεκτρική ενέργεια	36,483,896	0.88%	103,073,571	2.33%	182.52%
3	27101245	Με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95, αλλά μικρότερο του 98	13,847,228	0.33%	67,667,018	1.53%	388.67%
4	09012100	Καφές, καβουρντισμένος, με καφεΐνη	68,127,382	1.63%	65,932,340	1.49%	-3.22%
5	30021500	Ανοσολογικά προϊόντα	42,241,886	1.01%	48,621,475	1.10%	15.10%
6	30022000	Εμβόλια για την ιατρική του ανθρώπου	10,647,393	0.26%	32,069,070	0.73%	201.19%
7	48030031	Χαρτί οικιακής χρήσης, υγιεινής ή καθαριότητας	23,991,244	0.58%	31,567,002	0.71%	31.58%
8	29012200	Νέος κωδικός 2004	43,480,505	1.04%	30,962,821	0.70%	-28.79%
9	61091000	Τι-σερτ, φανελάκια, πλεκτά,	26,012,797	0.62%	28,209,521	0.64%	8.44%

		βαμβάκι					
10	34022090	Παρασκευάσματα για πλύσιμο (αλισίβες)	27,614,258	0.66%	27,740,102	0.63%	0.46%
11	69072100	Με συντελεστή απορρόφησης νερού που δεν υπερβαίνει κατά βάρος το 0,5 %	27,866,830	0.67%	27,613,038	0.62%	-0.91%
12	72104900	Νέος κωδικός 2004	6,847,983	0.16%	25,097,317	0.57%	266.49%
13	30042000	Που περιέχουν άλλα αντιβιοτικά	21,761,582	0.52%	23,972,997	0.54%	10.16%
14	02012030	Εμπρόσθια τέταρτα βοοειδών	24,385,756	0.58%	23,605,671	0.53%	-3.20%
15	27101943	Περιεκτικότητας σε θείο μη υπερβαίνων το 0,001%	18,364,357	0.44%	23,394,302	0.53%	27.39%
16	30043200	Που περιέχουν κορτικοστεροειδείς ορμόνες	8,707,345	0.21%	23,377,847	0.53%	168.48%
17	21069098	Παρασκευάσματα διατροφής, π.δ.κ.α.	21,610,253	0.52%	22,978,175	0.52%	6.33%
18	04069061	Grana padano, parmigiano reggiano	18,951,148	0.45%	22,740,716	0.51%	20.00%
19	27101964	Περιεκτικότητας σε θείο που υπερβαίνει το 0,1 % αλλά δεν υπερβαίνει το 1 %	0	0.00%	21,677,250	0.49%	#DIV/0!
20	39012090	Πολυαιθυλένιο πυκνότητας >= 0,94, σε πρωτογενείς μορφές	20,891,238	0.50%	19,558,075	0.44%	-6.38%
Σύνολο 20 κυριότερων εισαγόμενων προϊόντων			523,541,727	12.56%	802,675,131	18.15%	53.32%
εκ των οποίων: (α) πετρελαιοειδή			32,211,585	0.77%	112,738,570	2.55%	249.99%
(β) μη πετρελαιοειδή			491,330,142	11.78%	689,936,561	15.60%	40.42%
Σύνολο ελληνικών εισαγωγών στην Ιταλία			4,169,270,992	100.00%	4,422,281,073	100.00%	6.07%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, προσωρινά στοιχεία 2019

2.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Πίνακας 17: Ισοζύγιο υπηρεσιών

	2013	2014	2015	2016	2017
Εισπράξεις (αξία)			557	628	524
Πληρωμές (αξία)			1.770	1.473	1.915
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία)			-1.213	-845	-1.291

Πηγές: ISTAT, εκατ. ευρώ

Πίνακας 18: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από την Ιταλία

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Αφίξεις από την Ιταλία στην Ελλάδα (χιλ.)	1.024,8	1.196,6	1.159,8	1.204,1	1.667,2	1.553,1

Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	5,5	6,7	6,0	5,6	5,0	4,6
Μεταβολή %	+13,2	+16,6	-3,1%	+3,8	+38,5	-6,8

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος

2.2 Άμεσες επενδύσεις

2.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ιταλία

Πίνακας 19: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από την Ιταλία

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ροές	23	13	-36	69	-125	-25
Απόθεμα	33	269	225	286	158	81

Πηγές: Banca d' Italia (εκατ. ευρώ)

2.2.2 Επενδύσεις της Ιταλίας στην Ελλάδα

Πίνακας 20: Επενδύσεις της Ιταλίας στην Ελλάδα

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ροές	325	195	141	121	300	429
Απόθεμα	2.251	2.305	2.502	2.689	2.989	3.418

Πηγές: Banca d' Italia (εκατ. ευρώ)

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται οι εξής μεγάλες ιταλικές επιχειρήσεις:

- Τρόφιμα, εστίαση:

BARILLA (Μίσκο), COOPERLAT, EURICOM, CAMPARI, FERRERO, GRANAROLO (μερίδιο στον Όμιλο Παντελιάδη-My Market), AUTOGRILL

- Ενέργεια:

ENI (μερίδιο 49% στις Εταιρείες Διανομής Αερίου Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας και μοναδικός μέτοχος της εταιρείας παροχής φ/α και ρεύματος "Ζενίθ"), ENEL (αιολικές, ηλιακές και υδροηλεκτρικές υποδομές συνόλου 300MW), EDISON (συμμετέχει με μερίδιο 50% μαζί με ΕΛΠΕ και ΕΛΛΑΚΤΩΡ στη κοινοπραξία ELPEDISON ενώ έχει παρουσία στα έργα του διασυνδεδημένου αγωγού IGB και υποθαλάσσιου αγωγού IGI Poseidon), SNAM (συμμετέχει με 60% στη κοινοπραξία SENFLUGA που εξαγόρασε το 66% της ΔΕΣΦΑ)

- Μεταφορές:

FERROVIE DELLO STATO (100% ΤΡΑΙΝΟΣΕ), GRIMALDI

- Τηλεπικοινωνίες:

TELECOM ITALIA/TIM (μέσω της SRARKLE GREECE, πρώην MedNautilus, που ανήκει στον όμιλο SPARKLE της TELECOM ITALIA/TIM. Υποδομές διαδικτύου και διαχείριση υποθαλάσσιου δικτύου μεταφοράς δεδομένων)

- Κατασκευαστικές:

ANSALDO (συμμετέχει με 72% στη κοινοπραξία Μετρό Θεσσαλονίκης, μαζί με ΑΕΓΕΚ και SALINI-IMPREGILO, έχει αναλάβει έργο σηματοδότησης δικτύου ελληνικών σιδηροδρόμων και έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον για συμμετοχή στα έργα επέκτασης Μετρό Αθήνας), GHELLA (συμμετοχή στα έργα κατασκευής μετρό Αθήνας), SALINI-IMPREGILO (κοινοπραξία με ΤΕΡΝΑ για κατασκευή ΙΠΣΝ και κοινοπραξία με ΑΕΓΕΚ και ANSALDO για έργα κατασκευής στο Μετρό Θεσσαλονίκης)

- Είδη κατασκευών:32

MAPEI, KERAKOLL, MILESI, ITALCEMENTI

- Ένδυση, αξεσουάρ

LUXOTTICA, SAFILO, DIESEL, BENETTON, PRADA, ARMANI, CALZEDONIA HOLDING SpA
Ασφάλειες:

GENERALI

- Αεροδιαστημική:

SITAEL, PLANETEK

- Μέσω υποκαταστημάτων:

FIAT, PIAGGIO, ALITALIA, PIRELLI, ITALFARMACO, CHIESI, MENARINI-ANGELLINI

Ιταλικές εταιρείες συμμετέχουν στις εν εξελίξει διαδικασίες ιδιωτικοποίησης του 100% της ΔΕΠΑ-Υποδομών (ITALGAS) και του 65% της ΔΕΠΑ-Εμπορίας (ELPEDISON). Ειδικότερα, η Italgas έχει συμπεριληφθεί στη shortlist των υποψήφιων αγοραστών της ΔΕΠΑ-Υποδομών και η υποβολή δεσμευτικών προσφορών υπολογίζεται να γίνει τον Ιανουάριο 2021.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο οργανισμός ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων SACE, που υπάγεται στο ιταλικό Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (CDP), έχει αναλάβει ρόλο συμβούλου μεταρρύθμισης του ομόλογου του ελληνικού οργανισμού ΟΑΕΠ.

2.3 Ενέργεια

Οι συγκλίνουσες αντιλήψεις Ελλάδας & Ιταλίας σε θέματα ενεργειακής ασφάλειας και διαφοροποίησης πηγών ενέργειας, έχουν βαρύνουσα σημασία, τόσο για την περιοχή μας, όσο και την ΕΕ και παράλληλα αποτελούν τη βάση της συνεργασίας σε σειρά τομέων. Η Ιταλία αναγνωρίζεται κατεξοχήν σημαντικός εταίρος της Ελλάδας στον τομέα της ενέργειας με συμμετοχή στην πλειονότητα των μεζόνων σχεδίων ενεργειακών υποδομών αμέσου ελληνικού ενδιαφέροντος (TAP, IGI Poseidon, EastMed), ενώ καταγράφει ισχυρή παρουσία στον τομέα των επενδύσεων στη χώρα μας για την παραγωγή ενέργειας μέσω μεγάλων ιταλικών ενεργειακών εταιρειών. Ενδεικτική του ιταλικού επενδυτικού ενδιαφέροντος στη χώρα μας είναι η εξαγορά του 66% του ΔΕΣΦΑ από την ευρωπαϊκή κοινοπραξία στην οποία η ιταλική Snam S.p.A. κατέχει το 60%. Ο εστιασμός των ιταλικών εταιρειών επεκτείνεται και στον τομέα της έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων (Edison), της παροχής φυσικού αερίου (Eni σε Β. Ελλάδα), καθώς και στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας (EIPedison) και των ΑΠΕ (ENEL Green Power).

Τα δύο εμβληματικά σημαντικότερα έργα που σηματοδοτούν το στρατηγικό βάθος της διμερούς ενεργειακής συνεργασίας είναι οι αγωγοί φυσικού αερίου **TAP και EastMed/IGI Poseidon**. Ιδιαίτερα δε, αποτελούν θεμελιακούς κρίκους στην edραίωση της αρχής προστασίας της ενεργειακής ασφάλειας των δύο χωρών αλλά και της Ευρώπης, ενώ συμβάλουν στην υλοποίηση του στόχου για διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών και οδεύσεων. Αντικειμενικά συνέχουν κατ' εξοχήν τον πυρήνα της αναβάθμισης του ενεργειακού ρόλου Ελλάδος και Ιταλίας αλλά και της ευρύτερης οικονομικής ανάπτυξής τους. Τέλος, εξ' ίσου σημαντικό είναι ότι η χρήση του φυσικού αερίου είναι φιλική προς το περιβάλλον και ως τέτοια συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων ατζέντας 2030 του ΟΗΕ.

Σημειωτέον ότι υπάρχει συνεργασία των δύο χωρών με τη μορφή κοινοπραξίας ΔΕΠΑ (25%) και Edison (25%) στην υλοποίηση του **διασυνδετηρίου αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδος-Βουλγαρίας (IGB)**. Το υπόλοιπο 50% ανήκει στη βουλγαρική Bulgarian Energy Holding. Το έργο έχει χαρακτηριστεί ως Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (PCI)

Πέραν αυτών, η ενεργειακή συνεργασία των δύο χωρών επεκτείνεται στους εξής τομείς:

Εξαγορά 66% του ΔΕΣΦΑ: Στον διαγωνισμό που προκήρυξε το ΤΑΙΠΕΔ (26.06.2017) για την πώληση του 66% του ΔΕΣΦΑ, έναντι συνολικού τιμήματος 535 εκατ. ευρώ¹, η ευρωπαϊκή κοινοπραξία αποτελούμενη από την ιταλική Snam S.p.A., ως επικεφαλής (60%), την ισπανική Enagas Internacional (20%) και τη βελγική Fluxys S.A.(20%), ανακηρύχθηκε προτιμητέος επενδυτής.

Παροχή φυσικού αερίου. Η ENI κατέχει το 100% της ΕΠΑ (Εταιρεία Παροχής Αερίου) Θεσσαλονίκης και το 49% της ΕΠΑ Θεσσαλίας. Το υπόλοιπο 51% ανήκει στην ΔΕΠΑ.

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας: Η Edison έχει δημιουργήσει την κοινοπραξία **Elpedison** με τα Ελληνικά Πετρέλαια. Στην κοινοπραξία συμμετέχει εκάστη με μερίδιο 50%. Η Elpedison συμμετέχει με ποσοστό 75,8% στην εταιρεία Elpedison Power. Μειοψηφικά μερίδια έχουν η Ellaktor (22,7%) και η Halcor (1,5%). Η Elpedison Power λειτουργεί 2 μονάδες παραγωγής ρεύματος με φυσικό αέριο: στην Θεσσαλονίκη (400 MW) και στη Θίβρη (420 MW).

Ανάπτυξη υποδομών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως αιολικής. Η **ENEL Green Power** έχει προβεί σε επενδύσεις στον τομέα της πράσινης ενέργειας στην Ελλάδα, εγκαθιστώντας αιολικές, ηλιακές και υδροηλεκτρικές μονάδες συνολικής δυναμικότητας 308 MW. Το πιο σημαντικό επενδυτικό σχέδιο, ύψους 300 εκατ. ευρώ, σε συνεργασία με τον Όμιλο Κοπελούζου, είναι το αιολικό πάρκο Καφηρέα δυναμικότητας 157 MW.

¹ Τα ΕΛΠΕ που κατέχουν το 35% του ΔΕΣΦΑ θα εισπράξουν 283,7 εκατ. ευρώ από την εν λόγω πώληση και το ΤΑΙΠΕΔ, ως πωλητής του 31%, θα εισπράξει 251,2 εκατ. ευρώ.

2.4 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ιταλίας

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1489
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΝΕΑΠΟΛΙΣ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 14/10/1837
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1488
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΤΟΡΙΝΟ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 07/02/1839
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΣΑΡΔΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ ΚΛΠ. (ΑΥΒΑΙΝΕ)

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1552
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 19/03/1851
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: 19/31.3.1851, ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΣΑΡΔΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 6007
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ

ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 19/03/1907
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΙΤΑΛΙΑΣ
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 536

ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 15/01/1932
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν5393
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 09/04/1932
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 119
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 18/04/1932
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 14/01/1933

ΘΕΜΑ: ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
[ΦΕΚ 19/33, 34/44, 184/48, ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 6/1932, ΑΝΑΒΙΩΣΙΣ ΑΠΟ 20.5.48 ΒΑΣΕΙ ΣΥΝΘΗΚΗ
ΕΙΡΗΝΗΣ]

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 687
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 30/06/1936
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Α.Ν. 852
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 03/09/1937
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 373
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 24/09/1937
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΠΕΡΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΣΕΩΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ
[ΦΕΚ 34/1944, ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 20/1937, ΚΑΤΗΡΓΗΘΗ ΑΠΟ 28.10.40 (Α.Ν 3320/44) ΦΕΚ 34/44]

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 909
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 31/03/1947
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Α.Ν. 805
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 29/08/1948
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 253
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 29/09/1948
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 31/03/1947

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΕΡΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

[ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 21/1948]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 981
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΣΑΝ ΡΕΜΟ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 05/11/1948
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν.Δ 1269
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 29/10/1949
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 306
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 31/10/1949
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 04/11/1951

ΘΕΜΑ: ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΦΙΛΙΑΣ

[ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 25/1949]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1034
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 31/08/1949
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν.Δ. 1264
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 29/10/1949
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 290
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 31/10/1949
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 31/08/1949

ΘΕΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

[ΦΕΚ 78/1963, ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 18/1949, UNTS VOL. 78/89]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1205
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 30/09/1953
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν3120
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 08/01/1955
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 8
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 14/01/1955
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 30/09/1953

ΘΕΜΑ: ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΩΣ ΙΙ ΚΑΙ ΙΙΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ 31.8.1949

[UNTS VOL 219/327]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1316
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 03/12/1953
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : ΔΕΝ ΧΡΗΖΕΙ
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΛΠ.

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1483
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 01/02/1954
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: 21.3.1954, ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ 31.8.49

[UNTS VOL. 219/337]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1309
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 10/11/1954
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : ΥΠ. ΑΠΟΦ.
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 14/03/1955
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 301
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 05/11/1955
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 01/07/1954

ΘΕΜΑ: ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

[ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 24/1955, ΙΣΧΥΕΙ ΜΕΧΡΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ VOL. 227/9]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1597
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 26/05/1956
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν4160
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 30/04/1961
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 69
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 25/04/1961
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 01/04/1961

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΕΡΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

[ΦΕΚ 117/61, ΦΕΚ 194/61, ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 17/1961]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 2021
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΠΑΡΙΣΙ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 05/05/1959

ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : ΔΕΝ ΧΡΗΖΕΙ
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΧΡΕΩΝ ΚΑΤΟΠΙΝ ΔΙΑΛΥΣΕΩΣ Ε.Ε.Π.
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1796
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 06/08/1960
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : ΔΕΝ ΧΡΗΖΕΙ
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΠΟ 31.8.1949 ΣΥΜΒΑΣΙΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 1883
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 14/06/1962
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : ΥΠ. ΑΠΟΦ.
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 12/07/1962
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 159
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 05/10/1962
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΣΥΜΦΩΝΙΑΝ ΤΗΣ 10.11.1954 ΡΗΤΡΑΣ ΚΛΠ.

[ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 31/1962, ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ ΜΕΧΡΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 2017
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 13/02/1964
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν.Δ 140
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 31/10/1974
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 337
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 15/11/1974
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 01/01/1976

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΩΝ

[ΑΝΑΚ. ΦΕΚ 8/Α/16.1.76]
[ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΟΥ ΤΟΙΧΟΥ Δ' ΚΑΘΕΤΗ ΣΤΗΛΗ 3 ΡΑΦΙ]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 2072

ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 19/03/1965
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Α.Ν. 23
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 01/01/1967
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 109
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 01/01/1967
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 27/06/1968

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

[ΑΝΑΚ. ΦΕΚ 149/Α/1968]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 2124
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 27/10/1966
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Α.Ν. 574
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 26/09/1968
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 229
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 28/09/1968
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 01/01/1967

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΟΔΙΚΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΙΝ TRANSIT ΔΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΔΑΦΩΝ

[ΣΥΛΛ. ΣΥΜΒ. 23/68]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 2315
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 20/10/1971
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΟΥ 1956

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 2124
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 21/12/1971
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : ΥΠ. ΑΠΟΦ.
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 05/03/1973
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 78
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 31/03/1973
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: 24.1.1972, ΤΡΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΘ. 7 ΚΑΙ 21 ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΗΣ 27.10.1966 ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΟΔΙΚΑΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΙΝ TRANSIT ΔΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΔΑΦΩΝ

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 2724
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 21/10/1977
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΙΤΑΛΙΑΣ ΑΦΟΡΩΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΕΡΟΝΑΥΤΙΑ

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 3271
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 13/10/1983
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν1501
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 01/01/1984
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 190
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 28/11/1984
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 06/05/1985

ΘΕΜΑ: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

[ΑΝΑΚ. ΦΕΚ 95/32.5.85]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 3363
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 05/10/1984
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : ΔΕΝ ΧΡΗΖΕΙ
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΟΜΙΛΙΩΝ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΙΤΑΛΙΑΣ

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 3623
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 17/06/1986
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΙΤΑΛΙΑΣ

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 3562
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 01/07/1986
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν1696
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 01/01/1987
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 40
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 26/03/1987
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 15/05/1987

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΙΤΑΛΙΑΣ

[ΦΕΚ ΑΝΑΚ. 4/Α/12.1.88]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 3674
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΑΘΗΝΑ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 03/09/1987
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν1927
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 01/01/1991
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 17/Α
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 15/02/1991
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 20/09/1991

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

[ΑΝΑΚ. ΦΕΚ 153/Α/11.10.1991]
ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 5536
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 31/03/2003
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ :
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ :
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ :
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ :

ΘΕΜΑ: ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
ΑΔΡΙΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 5795

ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΛΕΤΣΕ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 04/11/2005
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν3441
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 01/01/2006
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 39/Α
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 27/02/2006
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 07/12/2007

ΘΕΜΑ: ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- ΙΤΑΛΙΑΣ (ΔΕΙ)

ΑΡΙΘ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 6424
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ : ΔΙΜΕΡΗΣ ΜΕ: ΙΤΑΛΙΑ
ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ: ΡΩΜΗ
ΗΜΕΡ.ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ : 08/07/2009
ΤΡΟΠΟΣ ΚΥΡΩΣΗΣ : Ν. 4064
ΗΜΕΡΟΜ.ΚΥΡΩΣΗΣ : 05/04/2012
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΕΚ : 76 Α'
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΦΕΚ : 09/04/2012
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ : 11/05/2012

ΘΕΜΑ: ΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΠΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΗΚΕ ΣΤΗΝ
ΑΘΗΝΑ ΣΤΙΣ 13.10.1983

[ΠΡΩΤΗ ΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΗ 24.6.2009 ΚΑΙ Η ΔΕΥΤΕΡΗ 8.7.2009]

3Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου: Περιφέρεια Λομβαρδίας

Προς διευκόλυνση του αναγνώστη παρατίθενται στοιχεία της Ετήσιας Έκθεσης του Γραφείου ΟΕΥ Μιλάνου για τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις της Ελλάδος με την Περιφέρεια της Λομβαρδίας.

3.1 Διμερές εμπόριο της Ελλάδος με την Περιφέρεια της Λομβαρδίας

Σύμφωνα με τα προσωρινά στατιστικά στοιχεία της ιταλικής στατιστικής υπηρεσίας (ISTAT), το 2019 η Ελλάδα εξήγαγε στην Περιφέρεια Λομβαρδίας προϊόντα συνολικής αξίας €766,8 εκ. έναντι €794,4 εκ. το 2018, σημειώνοντας μικρή πτώση της τάξης του -3,4%. Αντίστοιχα, από την Περιφέρεια Λομβαρδίας εισήχθησαν στην Ελλάδα προϊόντα συνολικής αξίας €1.252 εκ. έναντι €1.179 εκ. το 2018, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του +6,17%. Το εμπορικό ισοζύγιο παρέμεινε αρνητικό για την Ελλάδα και διευρύνθηκε περαιτέρω κατά 26%, ενώ σε απόλυτους αριθμούς ανήλθε στα €485,7 εκ. από €385,3 το 2018.

Πίνακας 21: Διμερές εμπόριο Ελλάδος-Λομβαρδίας

Αξίες σε ευρώ	2015	2016	2017	2018	2019
Εισαγωγές από την Ελλάδα	610.419.026	650.906.578	711.712.979	794.472.788	766.858.354
Εξαγωγές στην Ελλάδα	1.000.992.834	1.021.835.154	1.089.896.229	1.179.777.099	1.252.625.169
Εμπορικό Ισοζύγιο Λομβαρδία	+390.573.808	+370.928.576	+378.183.250	+385.304.311	+485.766.815

Πηγή: ISTAT

Στην υπό εξέταση περίοδο, οι εξαγωγές της Ελλάδας στη Λομβαρδία κατείχαν μερίδιο 21,28% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών στην Ιταλία.

Τα 20 κυριότερα σε αξία προϊόντα που εισάγονται από την Ελλάδα στη Λομβαρδία

Το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών στη Λομβαρδία έναντι του συνόλου των εισαγωγών της Λομβαρδίας το 2019 ανήλθε στο 0,57% έναντι 0,59% το 2018..

Από τον ακόλουθο Πίνακα, όπου καταγράφονται τα 20 κυριότερα σε αξία προϊόντα που εισάγονται από την Ελλάδα στη Λομβαρδία, παρατηρούμε τα ακόλουθα:

- στις πρώτες θέσεις βρίσκονται σταθερά τα προϊόντα της κατηγορίας κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών (34,3% του συνόλου των ε/εξαγωγών στη Λομβαρδία), παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων (5,39%), παραγωγή βασικών πολυτίμων μετάλλων και μη σιδηρούχων μετάλλων (5,15%), σωλήνες και αγωγοί (5,09%), αλιείας και υδατοκαλλιέργειες (4,97%) φάρμακα και φαρμακευτικά, προϊόντα (3,97%), διύλισης πετρελαίου (3,21%) κ.α.
- Από την ανάλυση των ανωτέρω στοιχείων, προκύπτει ότι το 2019, συνεχίστηκε η αύξηση στο βαθμό συγκέντρωσης των εξαγωγών μας. Τα 6 πρώτα σε αξία προϊόντα που εξήχθησαν στη Λομβαρδία το 2019 καλύπτουν το 62,39% της αξίας των συνολικών εξαγωγών μας στη Λομβαρδία, έναντι 60,17% το 2018.

Σημειώνεται ότι η ιταλική στατιστική υπηρεσία, παρουσιάζει τις εμπορικές συναλλαγές των ιταλικών περιφερειών σε Κωδικούς Οικονομικής Δραστηριότητας (ATECO/ NACE) και συνεπώς η ανάλυση έχει γίνει με τα διαθέσιμα στοιχεία

Πίνακας 22: Τα πρώτα 20 σε αξία προϊόντα που εξάγει η Ελλάδα στη Λομβαρδία

Εμπορικές Συναλλαγές 2019 (σε αξία) Λομβαρδίας - Ελλάδας ανά κατηγορία 'Ateco 2007'							
Κατηγορίες Προϊόντων	Εισαγωγές 2017	Εισαγωγές 2018	Εισαγωγές 2019	% 17-18	% 18-19	Μερίδιο 2018	Μερίδιο 2019
CI262- Η/Υ και εξαρτήματα	231,581,780	263,742,691	263,488,253	13.89%	-0.10%	33.20%	34.36%
CA105- Γαλακτοκομικά Προϊόντα	75,005,690	83,134,816	68,475,913	10.84%	-17.63%	6.27%	5.39%
CH244-Πολύτιμα Βασικά Μέταλλα και άλλα μέταλλα εκτός Σιδήρου, πυρηνικά καύσιμα	63,790,597	74,159,236	62,053,913	16.25%	-16.32%	5.97%	5.16%
CH242-Σωλήνες, Αγωγοί, καλώδια και σχετικά αξεσουάρ από ατσάλι (εκτός από χυτό ατσάλι)	7,155,621	30,987,385	58,045,674	333.05%	87.32%	2.65%	5.09%
AA030-Ψάρια και άλλα θαλασσινά	52,510,995	48,873,330	53,759,303	-6.93%	10.00%	4.30%	4.97%
CF212-Φάρμακα και φαρμακευτικά σκευάσματα	30,559,800	30,177,899	40,849,085	-1.25%	35.36%	2.77%	3.97%
CD192-Προϊόντα που προέρχονται από διύλιση	41,853,586	53,011,686	31,708,800	26.66%	-40.19%	5.01%	3.21%

πετρελαίου							
CI263-Τηλεπικοινωνιακός Εξοπλισμός	5,006,343	15,067,718	18,964,367	200.97%	25.86%	1.50%	1.99%
AA011-Προϊόντα Γεωργικής Παραγωγής, όχι μόνιμης	20,008,616	18,105,522	16,764,526	-9.51%	-7.41%	1.83%	1.79%
CE201-Βασικά Χημικά Προϊόντα, λιπάσματα και αζωτούχες ενώσεις, πλαστικά είδη και συνθετικό καοτσούκ σε πρωτογενή μορφή	17,495,774	17,008,739	15,974,366	-2.78%	-6.08%	1.75%	1.74%
EE381-Απόβλητα	7,714,761	9,436,391	9,185,861	22.32%	-2.65%	0.99%	1.02%
CA102-Ψάρια, οστρακοειδή και μαλακόστρακα επεξεργασμένα και συντηρημένα	7,625,286	8,266,913	9,046,045	8.41%	9.42%	0.87%	1.01%
AA014-Ζωντανά ζώα και ζωικά προϊόντα	13,966,785	5,884,170	8,450,939	-57.87%	43.62%	0.63%	0.95%
CH257-Μαχαίροπήρουνα, εργαλεία και σιδηρικά	6,748,006	5,814,059	6,325,742	-13.84%	8.80%	0.62%	0.72%
CG222-Πλαστικά Είδη	10,789,834	9,639,604	6,310,995	-10.66%	-34.53%	1.04%	0.72%
CE204-Σαπούνια και Απορρυπαντικά, Είδη Καθαριότητας και στίλβωσης, αρώματα και καλλυντικά	12,495,961	9,424,342	6,106,117	-24.58%	-35.21%	1.03%	0.71%
CK282-Άλλα Μηχανήματα Γενικής Χρήσης	4,925,284	6,740,649	6,067,760	36.86%	-9.98%	0.74%	0.71%
CA104-Φυτικά και Ζωικά Έλαια και Λίπη	2,773,848	6,196,394	4,673,848	123.39%	-24.57%	0.69%	0.55%
VV899-Προμήθειες σκαφών, εγχώρια επιστρεπτέα ή απορριφθέντα εμπορεύματα, διάφορα εμπορεύματα Merci dichiarate come prouviste di bordo, merci nazionali di ritorno e respinte, merci varie	0	3,944,859	4,542,324	#DIV/0!	15.15%	0.44%	0.54%
CC172-Είδη από χαρτί και χαρτόνι	9,386,524	7,795,523	4,462,530	-16.95%	-42.76%	0.88%	0.53%
ΣΥΝΟΛΑ	711,712,979	794,472,788	766,858,359	+11,63%	-3,48%		

Πηγή: ISTAT

Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της (INSTAT), το 2019 εισήχθησαν από την Περιφέρεια Λομβαρδίας στην Ελλάδα προϊόντα συνολικής αξίας €1.252 εκ. έναντι €1.179 εκ. το 2018, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του +6,17%, από +8,25% που παρατηρήθηκε το 2018 έναντι του 2017. Το 2019, το μερίδιο των εξαγωγών της Λομβαρδίας προς την Ελλάδα έναντι του συνόλου των εξαγωγών της, σημείωσε ελαφρά αύξηση από 0,93% το 2018, στο 0,98%.

Τα 20 κυριότερα σε αξία εξαγόμενα προϊόντα από τη Λομβαρδία στην Ελλάδα

Από τον ακόλουθο Πίνακα, όπου παρουσιάζονται τα 20 κυριότερα σε αξία εξαγόμενα προϊόντα από τη Λομβαρδία στην Ελλάδα, παρατηρούμε τα ακόλουθα:

- στις πρώτες 6 θέσεις βρίσκονται οι κατηγορίες: φάρμακα και τα φαρμακευτικά σκευάσματα (12,83% του συνόλου των εξαγωγών της Λομβαρδίας στην Ελλάδα), άλλα μηχανήματα γενικής χρήσης (7,47%), πλαστικά είδη (5,81%), χημικά (5,11%), σαπούνια και απορρυπαντικά (4,81%) μηχανήματα γενικής χρήσης (3,54%).
- από την ανάλυση των ανωτέρω στοιχείων, προκύπτει ότι το 2019, οι εξαγωγές της Λομβαρδίας στην Ελλάδα καλύπτουν ευρεία ποικιλία προϊόντων σε αντίθεση με τα ελληνικά περιορισμένης γκάμας εξαγόμενα προϊόντα. Τα 6 πρώτα σε αξία προϊόντα στη Λομβαρδία το 2019 καλύπτουν το 39,97% της αξίας των συνολικών εξαγωγών της Λομβαρδίας στην Ελλάδα, έναντι 36,9% το 2018.

Πίνακας 23: Τα πρώτα 20 σε αξία προϊόντα που εξαγει η Λομβαρδία στην Ελλάδα

Εμπορικές Συναλλαγές 2019 (σε αξία) Λομβαρδίας - Ελλάδας ανά κατηγορία 'Ateco 2007'							
Κατηγορίες Προϊόντων	Εξαγωγές 2017	Εξαγωγές 2018	Εξαγωγές 2019	% 17-18	% 18-19	Μερίδιο 2018	Μερίδιο 2019
CF212-Φάρμακα και φαρμακευτικά σκευάσματα	124,206,731	114,191,199	160,756,677	-8.06%	40.78%	9.68%	12.83%
CK282-Άλλα Μηχανήματα Γενικής Χρήσης	79,653,448	87,449,426	93,561,807	9.79%	6.99%	7.41%	7.47%
CG222-Πλαστικά Είδη	68,506,669	72,398,622	72,834,437	5.68%	0.60%	6.14%	5.81%
CE201-Βασικά Χημικά Προϊόντα, λιπάσματα και αζωτούχες ενώσεις, πλαστικά είδη και συνθετικό κασσούκ σε πρωτογενή μορφή	54,906,330	57,108,431	64,059,607	4.01%	12.17%	4.84%	5.11%
CE204-Σαπούνια και Απορρυπαντικά, Είδη Καθαριότητας και στίλβωσης, αρώματα και καλλυντικά	55,285,178	62,405,324	60,212,445	12.88%	-3.51%	5.29%	4.81%
CK281-Μηχανήματα Γενικής Χρήσης	37,441,816	41,706,153	49,412,686	11.39%	18.48%	3.54%	3.94%
CB141-Είδη Ένδυσης, εκτός από γουναρικά	30,254,228	36,698,031	49,275,534	21.30%	34.27%	3.11%	3.93%
CK289-Άλλες Μηχανές Ειδικής Χρήσης	30,352,441	36,120,410	38,674,795	19.00%	7.07%	3.06%	3.09%
CL291-Οχήματα	29,752,137	41,916,339	31,850,579	40.89%	-24.01%	3.55%	2.54%
CB139-Άλλα Κλωστοϋφαντουργικά Προϊόντα	26,210,783	25,032,705	27,359,508	-4.49%	9.30%	2.12%	2.18%
CH259-Άλλα Προϊόντα από Μέταλλο	23,944,874	25,567,300	26,510,782	6.78%	3.69%	2.17%	2.12%
CE205-Άλλα Χημικά Προϊόντα	24,879,984	25,309,238	25,519,887	1.73%	0.83%	2.15%	2.04%
CA108-Άλλα Τρόφιμα	19,114,963	23,444,110	25,196,865	22.65%	7.48%	1.99%	2.01%
CB151-Δέρμα βαμμένο και κατεργασμένο, Είδη Ταξιδιού, Τσάντες, δερμάτινα είδη και είδη σελοποιίας, γούνες επεξεργασμένες και βαμμένες	35,919,306	22,050,111	21,794,504	-38.61%	-1.16%	1.87%	1.74%
CH244-Πολύτιμα Βασικά Μέταλλα και άλλα	18,462,648	20,583,723	21,465,611	11.49%	4.28%	1.74%	1.71%

μέταλλα εκτός Σιδήρου, πυρηνικά καύσιμα							
CJ271-Ηλεκτρικοί Κινητήρες, Γεννήτριες και Μετασηματιστές. Εξοπλισμός Διανομής και Ελέγχου Ηλεκτρικής Ενέργειας	19,268,666	25,883,037	20,799,309	34.33%	-19.64%	2.19%	1.66%
CA105- Γαλακτοκομικά Προϊόντα	19,237,098	19,864,040	20,200,365	3.26%	1.69%	1.68%	1.61%
CH257-Μαχαίροπήρουνα, εργαλεία και σιδηρικά	16,902,286	18,398,121	18,393,178	8.85%	-0.03%	1.56%	1.47%
CE203-Συνθετικά Χρώματα, Βερνίκια, Σμάλτο, Μελάνια εκτύπωσης και Κόλλες	19,097,037	18,844,420	17,821,215	-1.32%	-5.43%	1.60%	1.42%
VV899-Προμήθειες σκαφών, εγχώρια επιστρεπτά ή απορριφθέντα εμπορεύματα, διάφορα εμπορεύματα	37,790	10,698,110	17,517,980	28209.37%	63.75%	0.91%	1.40%
ΣΥΝΟΛΑ	1,089,896,229	1,179,777,099	1,252,625,169	8.25%	6.17%		

Πηγή: ISTAT

3.2 Παρουσία ελληνικών επιχειρήσεων στη Λομβαρδία

Καταγεγραμμένες ελληνικές εταιρείες με παρουσία στην Λομβαρδία είναι μεταξύ άλλων οι: Όμιλος Βιοχάλκο (εμπόριο μετάλλων), η Coca Cola Hellenic Bottling Company (Coca Cola Hellenic HBC Italia, παραγωγή και εμπορία αναψυκτικών), Olympos (εμπορία γαλακτοκομικών), ΦΑΜΑΡ (Famar Italia, παραγωγή και εμπορία φαρμακευτικών), όμιλος Γερολυμάτος (Foltene Laboratories, παραγωγή φαρμάκων και καλλυντικών), Όμιλος ΓΕ Δημητρίου (GED Toyotomi Italia, αντιπροσώπευση της εταιρείας στην Ιταλία), Όμιλος Μαΐλης (SIAT SpA, TAM Srl βιομηχανικά μηχανήματα συσκευασίας, υλικά κα).

Ελληνικές εταιρείες συμμετέχουν σε διεθνείς εκθέσεις στο Μιλάνο με μεγάλη συχνότητα. Υπολογίζεται ότι τουλάχιστον 100 εταιρείες συμμετέχουν σε ετήσιες εκθέσεις που πραγματοποιούνται στην περιφέρεια της Λομβαρδίας, με το Μιλάνο να υπερέχει. Οι εκθέσεις που συγκεντρώνουν τις περισσότερες ελληνικές συμμετοχές είναι οι: HOST, HOMI, UNICA, TuttoFood, Salo20ne del Mobile, MICAM, MCE. Οι εν λόγω εκθέσεις προσελκύουν διεθνείς αγοραστές, ως εκ τούτου η συμμετοχή των ελληνικών εξωστρεφών επιχειρήσεων είναι πολύ σημαντική.

3.3 Συμπεράσματα για την Περιφέρεια της Λομβαρδίας

- Καθώς η περιφέρεια της Λομβαρδίας διαθέτει το υψηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ στην Ιταλία, και ένα από τα υψηλότερα στην Ευρώπη, παρουσιάζονται ευκαιρίες για αύξηση του μεριδίου των ελληνικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Η μεγάλη αγοραστική δύναμη των καταναλωτών της Λομβαρδίας δημιουργεί τις προϋποθέσεις εισόδου των ανωτέρω προϊόντων. Στόχος των ε/επιχειρήσεων θα πρέπει να είναι μεταξύ άλλων αφενός η αύξηση του μεριδίου των ε/εξαγωγών αφετέρου η διεύρυνση της ποικιλίας των εξαγομένων προϊόντων.

- Στο Μιλάνο λαμβάνουν χώρα οι μεγαλύτερες διεθνείς εμπορικές εκθέσεις της Ιταλίας στις οποίες συμμετέχουν ετησίως σημαντικός αριθμός ελλήνων εκθετών. Το Enterprise Greece σε συνεργασία με τα Γραφεία ΟΕΥ της Ιταλίας και τους εξαγωγικούς φορείς θα πρέπει να επανεξετάσει τις εκθέσεις στις οποίες συμμετέχει με εθνικό περίπτερο. Με την επιστροφή στην κανονικότητα το Γραφείο μας θα είναι σε θέση να επανέλθει με συγκεκριμένες προτάσεις επί του θέματος.
- Είναι σημαντικό να θέσουμε νέους στόχους όσο αφορά στην προώθηση συγκεκριμένων προϊόντων και κλάδων στην αγορά της Λομβαρδίας.

4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας (2019)

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΕΥ ΡΩΜΗΣ

- Παρουσίαση δραστηριοτήτων Intracom Telecom σε επιχειρηματική κοινότητα – Δημοσιογράφους και δεξίωση στη Πρεσβευτική Κατοικία 6/6/19
- Υποστήριξη παρουσίασης ποικιλιών ελληνικών οίνων σε επιλεγμένους sommelier Ιταλίας. Παροχή αιγίδας Πρεσβείας. Piacenza. 31/5/19
- Υποστήριξη γευσιγνωσίας ελληνικών οίνων σε Federazione Italiana Sommelier, Albergatori e Ristoratori (Ιταλικός Σύνδεσμος Sommelier, Ξενοδόχων και Εστιατόρων). Παροχή Αιγίδας Πρεσβείας. Pavia. 3/10/19
- Συναντήσεις με στελέχη Υπουργείου Οικονομικής Ανάπτυξης και ΤΑΡ για Ιταλία, προκειμένου υπάρξει στενότερη συνεργασία και συντονισμός εμπλεκομένων σε σχέδιο χρωρών και παρουσιασθούν οι τελευταίες εξελίξεις περί τον αγωγό.
- Συνεργασία με εταιρεία Ambrosetti για ελληνική συνεισφορά σε σεμινάριο **The Outlook for the Economy and Finance**
- Το Γραφείο ΟΕΥ Ρώμης ανταποκρίθηκε σε 111 αιτήματα ελληνικών επιχειρήσεων και φορέων, με μέσο χρόνο απόκρισης 2 ημέρες.
- Σύνταξη Μηνιαίου Οικονομικού Δελτίου σε συνεργασία με Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου.
- Επαφές με ιταλικούς επιχειρηματικούς φορείς και εταιρείες για συμμετοχή τους σε διεθνείς εκθέσεις που λαμβάνουν χώρα στην Ελλάδα.
- Παρέμβαση υπέρ ελληνικών εταιρειών για αποπληρωμή ανεξόφλητων τιμολογίων και διευθέτηση εκκρεμών οφειλών.
- 32 αναρτήσεις στο αγορα, και 80 ενέργειες πληροφόρησης ΚΥ για οικονομική κατάσταση Ιταλίας.
- Ετήσια έκθεση για Ιταλία
- Επιχειρηματικός Οδηγός για Ιταλία
- Συμμετοχή στις τακτικές ενημερώσεις ECOFIN
- Συναντήσεις με διευθυντικά στελέχη ICE, Confindustria, ENI, Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών
- Συμμετοχή σε ημερίδες οικονομικών think-tanks.
- Συμμετοχή και παρακολούθηση διεθνούς συνεδρίου Mediterranean Dialogues.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΕΥ ΜΙΛΑΝΟΥ

- 11 αναρτήσεις στο agora
- Το Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου ανταποκρίθηκε σε 46 αιτήματα ελληνικών επιχειρήσεων και φορέων
- Υποστήριξη εταιρειών που συμμετείχαν στις διεθνείς Εκθέσεις:
 - Τροφίμων, TUTTOFOOD Μιλάνο 6-9/5/2019
 - Αξεσουάρ Μόδας και κοσμημάτων, HOM MILANO 25-28/1/201
 - Κατασκευαστικού τομέα, MADEXPO MILANO 13-16/3/2019
 - Διεθνής Έκθεση Προϊόντων Ομορφιάς, COSMOPROF-COSMOPACK , BOLOGNA [14-18.3.2019](#)

5 Συμπεράσματα – προτάσεις για την προώθηση της συνεργασίας

5.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Πίνακας 24: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
	Τρόφιμα Ποτά. Ιδιαίτερα όσα αφορούν γαστρονομία	Θα επιδιωχθεί η συνέχιση υποστήριξης πρωτοβουλιών για την προβολή του ελληνικού κρασιού. Προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον: Ορισμένα φρούτα όπως ροδάκινα, βερύκοκα, ρόδια, αλόη. Ελιές, προϊόντα ελιάς, μέλι, προϊόντα μελιού, μπύρα, κορινθιακή σταφίδα, κρόκος.
	Ιατρικός Τουρισμός	Επικέντρωση στο πεδίο του θεματικού τουρισμού - ιατρικά συνέδρια - συνδυασμός τουριστικών προγραμμάτων με προγράμματα ιατρικής θεραπείας και αποκατάστασης

5.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων

Πίνακας 25: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από την Ιταλία

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1	ΑΠΕ, πράσινη οικονομία	Σε όλους αυτούς τους τομείς η Ιταλία έχει ανεπτυγμένη τεχνογνωσία και η χώρα μας διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα. Ειδικά για το α/α 7 υπάρχει ενδιαφέρον της Italmercati για ανάπτυξη κέντρου στη περιοχή Πατρών
2	Επιστημών ζωής	
3	Μεταποίηση αγροτικών, αγροτεχνολογία	
4	Γαλακτοκομικά	
5	Ιχθυοκαλλιέργεια	
6	Ιαματικός τουρισμός	
7	Μεταφορές/Αποθήκευση/ Logistics	

5.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας

Η ιταλική αγορά είναι μία αγορά δύσκολη, με την έννοια ότι είναι εκλεκτική, ενώ η ιταλική παραγωγή είναι ανταγωνιστική της ελληνικής. Προϊόντα σαν τα ελληνικά παράγονται εν πολλοίς και στην Ιταλία. Με αυτή την έννοια τα εξαγόμενα προς την Ιταλία ελληνικά προϊόντα θα πρέπει να είναι ποιοτικά και να καλύπτουν καταναλωτικές ανάγκες καλύτερα απ' ότι τα εγχωρίως παραγόμενα. Στην καλύτερη περίπτωση θα μπορούσαν να καλύψουν συγκεκριμένους εξειδικευμένους, αλλά μικρούς, τομείς της ζήτησης όπου τυχόν θα μπορούσε να υπάρξει κενό. Προς τούτο, πλην ορισμένων περιπτώσεων (όπως ορισμένα φρούτα ή ιχθυρά), οι προωθητικές δράσεις που θα μπορούσαν να αναληφθούν είναι, μεταξύ άλλων, μικρές και στοχευμένες επιχειρηματικές αποστολές με σκοπό b2b συναντήσεις και παρουσιάσεις των προϊόντων σε στοχευμένο ακροατήριο τις οποίες θα ακολουθήσουν επιχειρηματικές επαφές δικτύωσης. Σε κάθε περίπτωση, επειδή κάθε προϊόν έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες, θεωρούμε ότι είναι απαραίτητη η διαβούλευση με τους παραγωγούς και φορείς προκειμένου να υποδειχθεί ο βέλτιστος τρόπος προβολής και προώθησης και να διερευνηθούν οι δυνατότητες χρηματοδότησής τους. Τέλος, εννοείται ότι πριν την ανάληψη οποιασδήποτε πρωτοβουλίας εκ μέρους μας έναντι της ιταλικής πλευράς, θα πρέπει να επαληθευθεί ότι οι προτάσεις του Γραφείου συμπίπτουν με τις στοχεύσεις των φορέων της χώρας μας, προς τους οποίους θα στραφούμε.

Η Ιταλία αποτελεί αγορά που διαθέτει ικανότητα απορρόφησης διάφορων προϊόντων με αποτέλεσμα να καθιστά επιτακτική την ύπαρξη ποιοτικών χαρακτηριστικών στα εισαγόμενα προϊόντα. Προς τούτο είναι αναγκαίο, τα ελληνικά προϊόντα που θα ήθελαν να έχουν σοβαρές πιθανότητες διείσδυσης στην ιταλική αγορά, να συνοδεύονται από επεξεργασμένο στρατηγικό σχέδιο προωθητικών παρεμβάσεων, που θα στοχεύει τόσο στην ανάδειξη των διακριτών ποιοτικών πλεονεκτημάτων τους, όσο και στην προσέγγιση των επιλεγμένων ομάδων υψηλής κατανάλωσης.

Συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που κατά την γνώμη μας θα τόνωναν τις διμερείς οικονομικές σχέσεις, είναι:

α) Θεωρείται πολύ σημαντική η επιθυμία των δύο χωρών για συνεργασία στον τομέα της **προστασίας προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ**. Σε αυτό το πλαίσιο κρίνεται σκόπιμη η θεσμοθέτηση της συνεργασίας των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων και, σε κάθε περίπτωση, η εκατέρωθεν υπόδειξη

σημείων επαφής στα οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναφέρουν περιπτώσεις παραβίασης των κοινοτικών προβλεπόμενων.

β) Για την **συνεργασία στον τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων** βάση θα μπορέσει να αποτελέσει το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ Enterprise Greece και ICE που υπεγράφη κατά την επίσκεψη του κ. Σταθάκη στη Ρώμη (Οκτώβριος 2016), ως Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης.

γ) Προκειμένου να διευκολυνθεί η **δικτύωση και συνεργασία επιχειρήσεων στον τομέα της τεχνολογίας και καινοτομίας**, προτείνεται να δρομολογηθεί η θεσμική συνεργασία αρμόδιων φορέων που θα υποδείξουν οι δύο πλευρές. Η επιχειρηματική συνεργασία θα μπορούσε να λάβει την μορφή συμμετοχών σε κοινοπραξίες, σε κοινά ερευνητικά προγράμματα, σε εκθέσεις, συνέδρια, διαγωνισμούς κλπ.

δ) Θεωρείται σημαντικό να υλοποιηθεί η θεσμική πλέον συνεργασία **κεντρικών αγορών** της χώρας μας με τις αντίστοιχες ιταλικές (OKAA-Italmercati).

ε) Επίσης χρήσιμη θα ήταν η διερεύνηση δυνατοτήτων εκατέρωθεν συμμετοχής σε **εμπορικές εκθέσεις** με ευνοϊκούς/προτιμησιακούς όρους.

5.4 Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου

Όπως προαναφέρθηκε, θα μπορούσαν να αναληφθούν πρωτοβουλίες στην προστασία προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ και στη δικτύωση και συνεργασία επιχειρήσεων τεχνολογίας και καινοτομίας.

6 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ & ΙΤΑΛΙΑΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Η "ανάγνωση" των διμερών οικονομικών σχέσεων μας με την Ιταλία οριοθετείται από την διάσταση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης

Κομβικό και αφετηριακό στοιχείο στον πυρήνα των σχέσεων μας συνιστά το αδιαμφισβήτητο πρόταγμα της κάλυψης της πρώτης θέσης από την Ιταλία στις εξωτερικές οικονομικο-εμπορικές συναλλαγές μας.

Το στρατηγικό βάθος επιρρωνύεται από την ισχυρή επενδυτική παρουσία της Ιταλίας σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας μας, ιδιαίτερα δε ισχυροποιείται και ταυτοποιείται από την σύζευξη μας στις διαδρομές των ενεργειακών οδύσεων - αγωγών προς την Ευρώπη.

Το κρίσιμο στρατηγικό και γεωοικονομικό υπόβαθρο σε άρρηκτη συνάρτηση με την διακριτή και διαχρονική εγγύτητα μεταξύ των δύο λαών και σε συνδυασμό με την προστιθέμενη αξία του υψηλού τουριστικού ρεύματος των Ιταλών προς την χώρα μας οριογραφούν το πεδίο αλλά και υπαγορεύουν την ενάσκηση της αδήριτης προτεραιότητας, στο πλαίσιο ενός δομημένου διαλόγου σε υψηλό πολιτικό επίπεδο, για ανάληψη και υλοποίηση πρωτοβουλιών με προφανή στόχο τον πολλαπλασιασμό, εμβάθυνση των διμερών συναλλαγών και επενδυτικών projects, σε συντεταγμένο πλαίσιο που θα σηματοδοτήσει την αναβάθμιση και συναξιολόγηση της μετεξέλιξης της οικονομικής "όσμωσης" μεταξύ των δύο χωρών.

Πιστεύουμε ότι το ειδικό βάρος και ο κυριαρχικός όγκος των οικονομικών συναλλαγών μας συντείνουν στην αναγκαιότητα για αξιολόγηση της πρότασης μας για ενδεχόμενη συμμετοχή της Ιταλίας ως τιμώμενης χώρας στην ΔΕΘ στο πλαίσιο των προσεχών οργανώσεων, πρωτοβουλία που πέραν της "σημειολογίας" της απήχησης του μηνύματος στο επιχειρηματικό δυναμικό των δύο χωρών θα λειτουργήσει ως εφελκυστήριον και θα κινητοποιήσει τις επιχειρηματικές κοινότητες σε μεγέθυνση της οικονομικής συνεργασίας.

Η στρατηγική διάσταση αλλά και το εύρος της συνεργασίας των επιχειρηματικών κοινοτήτων, αμφίπλευρα, έχει εισέλθει σε υψηλό στάδιο συνεκτικής ωρίμανσης που αναγκαιοποιεί την σκοπιμότητα διερεύνησης σύστασης ενός Ανώτατου Διμερούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου με την συμπερίληψη και του Ελληνοϊταλικού Επιμελητηρίου, κατ' αναλογία, προς τα αντίστοιχα που έχει θεσπίσει η Ιταλία με τις σημαντικότερες χώρες-εταίρους σε οικονομικό-επιχειρηματικό επίπεδο.

Η προσθετική δραστηριοποίηση του θα εγγράψει, αναντίρρητα, με διαύγεια στις διμερείς σχέσεις μας το εξαιρετικά υψηλό ειδικό βάρος της οικονομικής συνεργασίας, ως εγγενής συνιστώσα, στο πεδίο της οικονομικής διπλωματίας, με δυναμικό και με χρήσιμο αντανακλαστικό "αποτύπωμα" και στις πολιτικές σχέσεις μας αλλά θα λειτουργήσει κυρίως ως οδοδείκτης και εκκολαπτήριο με πολλαπλασιαστικές συνέπειες στο πεδίο της εμβάθυνσης των οικονομικών εμπορικών σχέσεων μας.

Ιδιαίτερα δε στο κρίσιμο πεδίο της Αν. Μεσογείου, όπου αντικειμενικά η βαρύνουσα θέση και ρόλος των δύο χωρών είναι διακριτός και αναγνωρίσιμος με την συμπερίληψη του ειδοποιού

γεωοικονομικού προσήμου που ανάγεται στην γεωστρατηγική χωροθεσία και σφαιρική ενεργειακή συνεργασία τους.

Το πλαίσιο αυτό προβάλλει ως κατ' εξοχήν ευνοϊκό πεδίο για ενεργοποίηση με παρεμβάσεις της οικονομικής διπλωματίας και στόχο την επώαση ευρύτερων επιχειρηματικών συγκλίσεων, ορατή προοπτική που επιβεβαιώνεται και γονιμοποιείται από την συμβατότητα και συμπληρωματικότητα των επιχειρηματικών στοχεύσεων και δράσεων των δύο χωρών στον οικονομικό χώρο της Αν. Μεσογείου και Β. Αφρικής.

7 Παράρτημα

7.1 Αναλυτικά στατιστικά στοιχεία

Σύνθεση Α.Ε.Π.

	2014	2015	2016	2017	2018
Πρωτογενής Τομέας (Γεωργία)	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1
Δευτερογενής Τομέας (Βιομηχανία)	23,5	23,6	23,7	23,9	24,1
Τριτογενής Τομέας (Υπηρεσίες)	74,3	74,2	74,1	74,0	73,8

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat από Γραφείο Ο.Ε.Υ. Ρώμης

Παραγωγή σημαντικότερων προϊόντων πρωτογενούς τομέα

	Αξία ιταλικής πρωτογενούς παραγωγής			% επί συνολικής αξίας ιταλικής πρωτογενούς παραγωγής	% επί αξίας παραγωγής ΕΕ συγκεκριμένου προϊόντος
	2016	2017	2018	2018	2018
Φρούτα	4.667	4.371	4.600	9,8	15,6
Κρασί	7.877	7.169	9.456	20,0	33,9
Ελαιόλαδο	1.262	1.867	1.071	2,3	24,8
Ρύζι	356	262	281	0,6	38,6
Σιτηρά	4.034	3.498	3.695	7,8	7,6
Λαχανικά	8.439	9.169	8.862	18,8	15,5
ΣΥΝΟΛΟ	44.665	45.537	47.090	100,0	11,8

Δις ευρώ

Πηγή EUROSTAT

Η πορεία της βιομηχανικής παραγωγής της χώρας έχει ως ακολούθως:

2013	2014	2015	2016	2017	2018
-3,0	-0,7	+1,1	+1,6	+3,2	+0,6

Πηγή: ISTAT, Eurostat

7.2 Χρήσιμες Διευθύνσεις

4. Ελληνικές Αρχές		
Πρεσβεία Ρώμης	Τηλ.: +39 06 8537551 Φαξ +39 06 8415927	http://www.mfa.gr/rome gremb.rom@mfa.gr
Προξενικό Γραφείο Ρώμης	Τηλ.: +39 06 85375580 Φαξ +39 06 80692298	grcon.rom@mfa.gr
Γραφείο ΟΕΥ Ρώμης	Τηλ. : +39 06 85375550 Φαξ +39 06 8415927	http://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/office/843 ecocom-rome@mfa.gr
Γραφείο Τύπου	Τηλ.: +39 06 8546224 Φαξ +39 06 85375569	press.rom@mfa.gr
Γραφείο Ακολούθου Αμύνης	Τηλ.: +39 06 8553100 Φαξ +39 06 85354014	defatt_it@hndgs.mil.gr
Πρεσβεία στο Βατικανό (Αγία Έδρα)	Τηλ.: +39 06 8080340 +39 06 8070786 Φαξ +39 06 8079862	gremb.vat@mfa.gr
Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου	Τηλ. :+39 02 72095543 Φαξ +39 02 720105386	http://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/office/842 ecocom-milano@mfa.gr
<p>Αρχές της Ελλάδας στην Ιταλία μπορούν να αρυσθούν από τον ακόλουθο σύνδεσμο:</p> <p>http://www.mfa.gr/dimereis-sheseis-tis-ellados/italia/italia-stoixeiax.html</p>		

5. Ιταλικές Αρχές - Υπουργεία

Presidenza del Consiglio dei Ministri (Προεδρία Υπουργικού Συμβουλίου)	Τηλ: +39 06 67791	http://www.governo.it/
Affari Esteri (Υπουργείο Εξωτερικών)	Τηλ: +39 06 36911	http://www.esteri.it ministero.affariesteri@cert.esteri.it
Economia e delle Finanze (Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών)	Τηλ: +39 06 47611	http://www.mef.gov.it http://www.tesoro.it urp.economiaefinanze@pec.mef.gov.it
Agenzia delle Entrate (Υπηρεσία Εσόδων)	Τηλ: +39 06-96668933	http://www.agenziaentrate.gov.it/wps/portal/entrate/home http://www.agenziaentrate.gov.it/wps/portal/entrate/contatta
Agenzia delle Dogane (Τελωνεία)	Τηλ: +39 0650246060 +39 06 0650246058 +39 06 0650246059	https://www.agenziadoganemonopoli.gov.it/portale/monica.nardi@agenziadogane.it
Sviluppo Economico (Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης)	Τηλ: +39 06 47054221 +39 06 420434000 Φαξ +39 06 47052479	http://www.sviluppoeconomico.gov.it cons.dip@mise.gov.it
Politiche Agricole Alimentari e Forestali (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)	Τηλ: +39 06 46651	http://www.politicheagricole.gov.it gabinettoconsigliere.diplomatico@politicheagricole.it

Ambiente, del Territorio e del Mare (Περιβάλλοντος και Θαλάσσης)	Τηλ:+39 06 57221	http://www.minambiente.it/home_it/index.html?lang=it http://www.minambiente.it/pagina/direzioni-general
Infrastrutture e Trasporti (Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών)	Τηλ:+39 06 44121	http://www.mit.gov.it aff.internazionali@mit.gov.it
Salute (Υγείας)	Τηλ:+39 06 59941	http://www.salute.gov.it/ http://www.salute.gov.it/portale/p5_0.jsp?lingua=italiano&id=58

Ιταλικά Υπουργεία μπορούν να αρυσθούν από τον ακόλουθο σύνδεσμο:
<http://www.governo.it/i-ministeri-0>

6. Τοπικοί Φορείς		
Regione Lazio (Περιφέρεια Λατίου)	Τηλ: +3906 69380623	http://www.regione.lazio.it/ urp@regione.lazio.it
Prefettura di Roma (Νομαρχία Ρώμης)	Τηλ: +39 06 67294353 +39 06 67294571	http://www.prefettura.it/roma/multidip/index.htm
Comune di Roma (Δήμος Ρώμης)	Τηλ: +39 06 0606 Φαξ +39 06 67103590	http://www.comune.roma.it https://www.comune.roma.it/web/it/rubrica-pec.page
Comune di Ancona (Δήμος Αγκώνας)	Τηλ: +39 071 222 1	http://www.comune.ancona.it/ info@comune.ancona.it
Comune di Bari (Δήμος Μπάρι)	Τηλ: +39 080 5771111	http://www.comune.bari.it/ urp@comune.bari.it
Comune di Bologna (Δήμος Μπολώνια)	Τηλ: +39 051 203111	http://www.comune.bologna.it URP@comune.bologna.it

Comune di Cagliari (Δήμος Κάλιαρι)	Τηλ: +39 070 6771	https://www.comune.cagliari.it/portale/it/contatti.page protocollogenerale@comune.cagliari.legalmail.it
Comune di Ferrara (Δήμος Φερράρα)	Τηλ: +39 0532 419111	http://www.comune.fe.it/ urp@comune.fe.it
Comune di Foggia (Δήμος Φότζια)	Τηλ: +39 0881 792111	http://www.comune.foggia.it
Comune di Messina (Δήμος Μεσσίνας)	Τηλ: +39 090 7721 Φαξ +39 090 716251	http://www.comunemessina.gov.it/ protocollo@pec.comune.messina.it
Comune di Napoli (Δήμος Νεάπολης)	Τηλ: +39 081 7951111 Φαξ +39 081 7955002	http://www.comune.napoli.it urp@comune.napoli.it
Comune di Padova (Δήμος Πάδοβας)	Τηλ: +39 049 8205111 Φαξ +39 049 8205399	http://www.padovanet.it protocollo.generale@pec.comune.padova.it
Comune di Palermo (Δήμος Παλέρμου)	Τηλ: +39 091 7401111 Φαξ +39 091 7402275	http://www.comune.palermo.it urp@comune.palermo.it
Comune di Perugia (Δήμος Περούτζιας)		http://www.comune.perugia.it/ urp@comune.perugia.it
Comune di Reggio Calabria (Δήμος Ρηγίου Καλαβρίας)	Τηλ: +39 0965 362111	http://www.comune.reggio-calabria.it staffrete@comune.reggio-calabria.it

Comune di Rimini (<i>Δήμος Ρίμινι</i>)	Τηλ: +39 0541 704111	http://www.comune.rimini.it/ protocollo.generale@pec.comune.rimini.it
Comune di Taranto (<i>Δήμος Τάραντα</i>)	Τηλ: +39 099 4581819 +39 099 4581111	http://www.comune.taranto.it comunicazione.urp@comune.taranto.it
Comune di Trento (<i>Δήμος Τρέντο</i>)	Τηλ: +39 0461 884111	http://www.comune.trento.it/ comurp@comune.trento.it
Comune di Trieste (<i>Δήμος Τεργέστης</i>)	Τηλ: +39 040-6751	http://www.retecivica.trieste.it urp@comune.trieste.it
Comune di Venezia (<i>Δήμος Βενετίας</i>)	Τηλ: +39 041 2748111 Φαξ +39 041 5200782	http://www.comune.venezia.it segretario.generale@pec.comune.venezia.it
Comune di Verona (<i>Δήμος Βερόνας</i>)	Τηλ: +39 045 807711	http://portale.comune.verona.it/ giunta@comune.verona.it
<p>Λοιποί Δήμοι στην Ιταλία και σχετικές πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν στον κατωτέρω σύνδεσμο:</p> <p>http://www.comuniverso.it/index.cfm?Comuni_per_regione&menu=150</p>		

7. Κρατικοί Φορείς		
INVITALIA Agenzia nazionale per l'attrazione degli investimenti e lo sviluppo d'impresa (<i>Οργανισμός Προσέλκυσης Επενδύσεων και Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων</i>)	Τηλ: +39 06 421601	http://www.invitalia.it info@invitalia.it

<p>ICE</p> <p>Agenzia per la promozione all'estero e l'internazionalizzazione delle imprese italiane</p> <p><i>(Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών και εξωστρέφειας των Ιταλικών επιχειρήσεων)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06 59921</p>	<p>http://www.ice.gov.it servizi.impresa@ice.it</p>
<p>AGEA</p> <p>Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura</p> <p><i>(Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου των Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06.494991</p> <p>Φαξ +39 06 4949907</p>	<p>http://www.agea.gov.it direzione@agea.gov.it</p>
<p>L'Autorità Per L'energia Elettrica E Il Gas</p> <p><i>(Αρχή για την Ηλεκτρική Ενέργεια και το Φυσικό Αέριο)</i></p>	<p>Τηλ: +39 02 655651</p> <p>Φαξ +39 02 65565266</p>	<p>https://www.arera.it/it/index.htm info@arera.it</p>
<p>ISMEA</p> <p>Istituto di servizi per il mercato Agricolo Alimentare</p> <p><i>(Κέντρο Υπηρεσιών για την Αγορά Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06 855681</p> <p>+39 06 85568400</p>	<p>http://www.ismea.it urp@ismae.it</p>
<p>ENEA</p> <p>Ente per le Nuove Tecnologie, l' Energia e l' Ambiente</p> <p><i>(Οργανισμός για τις Νέες Τεχνολογίες για την Ενέργεια και το Περιβάλλον)</i></p>	<p>Τηλ.: +39 06-36272713</p> <p>+39 06-36272684</p> <p>Φαξ +39 06-36272781</p>	<p>http://www.enea.it rel@enea.it</p>
<p>ISA</p> <p>Istituto Sviluppo Agroalimentari Sp.A</p> <p><i>(Ινστιτούτο Ανάπτυξης Γεωργικών προϊόντων και Τροφίμων)</i></p>	<p>Τηλ: +39 0761 2771</p> <p>Φαξ. +39 0761 354050</p>	<p>http://www.isa.it info@isa.it</p>

<p>SIMEST</p> <p>Società Italiana per l' Imprese Miste all' Estero</p> <p><i>(Οργανισμός με αρμοδιότητα την παροχή βοήθειας για δημιουργία μικτών επιχειρήσεων στο εξωτερικό και πραγματοποίησης επενδύσεων)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06 686351</p> <p>Φαξ +39 06 68635220</p>	<p>http://www.simest.it info@sacesimest.it</p>
<p>SACE</p> <p>Istituto per i Servizi Assicurativi del Commercio Estero</p> <p><i>(Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06 67361</p> <p>Φαξ +39 06 6736225</p>	<p>http://www.sace.it info@sace.it</p>
<p>IREPA</p> <p>Istituto di Ricerche Economiche per la Pesca e l'Acquacoltura</p> <p><i>(Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών για την Αλιεία και τις Υδατοκαλλιέργειες)</i></p>	<p>Τηλ: +39 089 338978</p> <p>Φαξ +39 089 330835</p>	<p>http://www.irepa.org webmaster@irepa.org</p>
<p>UNION</p> <p>Ente Nazionale Italiano di unificazione</p> <p><i>(Ιταλικός Οργανισμός Τυποποίησης)</i></p>	<p>Τηλ: +39 02 700241</p> <p>Φαξ +39 0270024375</p>	<p>http://www.uni.com uni@uni.com</p>
<p>SINAB</p> <p>Sistema d'informazione nazionale sull'Agricoltura Biologica</p> <p><i>(Εθνικό Σύστημα Πληροφόρησης για τη Βιολογική Γεωργία)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06 46656182</p> <p>Φαξ +39 06 46655138</p>	<p>http://www.sinab.it/ sportelloinfo@sinab.it</p>
<p>ENIT</p> <p>Agenzia Nazionale del Turismo</p> <p><i>(Ιταλικός Οργανισμός Τουρισμού)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06 49711</p> <p>Φαξ +39 06-4463379</p> <p>+39 06 4469907</p>	<p>http://www.enit.it/ presidenza@enit.it</p>

ONT Osservatorio Nazionale del Turismo <i>(Παρατηρητήριο Τουρισμού)</i>	Τηλ: +39 06 67792149 +39 06 2177	http://www.ontit.it/ redazione.ontit@enit.it
AG COM Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni <i>(Ρυθμιστική Αρχή Τηλεπικοινωνιών)</i>	Τηλ: +39 081 750750 Φαξ +39 0817507616	http://www.agcom.it/ info@agcom.it
FSI Fondo Strategico Italiano Spa <i>(Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων)</i>	Τηλ: +39 02 8904061 Φαξ +39 02 89040678	https://www.cdp.it/media/studi/quaderni- cdp/crescere-per-competere-fondo- strategico-italiano.kl igianluca.basciu@cdp.it
ACCREDIA Ente Italiano di Accreditamento <i>(Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης)</i>	Τηλ: +39 06 844099.1 Φαξ +39 06 8841199	http://www.accredia.it/ info@accredia.it
GSE Gestore Servizi Energetici (Διαχειριστής Υπηρεσιών Ενέργειας)	Τηλ: +39 06 92928544-45 Φαξ +39 06 92912503	http://www.gse.it/ gsespa@pec.gse.it
ISTAT Istituto nazionale di statistica <i>(Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικών)</i>	Τηλ: +06 39 06 46731	http://www.istat.it/ comunica@istat.it

8. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

UNION CAMERE <i>(Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων)</i>	Τηλ: +39 06 47041 +39 06 4704256 Φαξ +39 06 4704240	http://www.unioncamere.it
--	---	---

ASSOCAMERESTERO- Associazione Camere di Commercio Italiane all'Estero) <i>(Ένωση Εμπορικών Επιμελητηρίων Εξωτερικού)</i>	Τηλ: +39 06 44231314 	http://www.assocamerestero.it/ info@assocamerestero.it
Camera di Commercio di Roma - Ufficio internazionalizzazione <i>(Επιμελητήριο Ρώμης)</i>	Τηλ: +39 06 520821 +39 06 52082546 Φαξ + 39 06 522082547	http://www.rm.camcom.it attivita.promozionali@rm.camcom.it
Camera di Commercio di Venezia – Ufficio <u>Promozione e Internazionalizzazione</u> <i>(Επιμελητήριο Βενετίας)</i>	Τηλ: +39 041 2576602 Φαξ +39 041 2576632	http://www.ve.camcom.it promozione.estero@ve.camcom.it
Camera di Commercio di Verona <i>(Επιμελητήριο Βερόνας)</i>	Τηλ: +39-0458085762 +39 045 8085863 +39 045 8085852 +39045 8085860 Φαξ +39 045 8085861	http://www.vr.camcom.it promo@vr.camcom.it
Camera di Commercio di Bologna - Ufficio <u>Promozione Estera</u> <i>(Επιμελητήριο Μπολώνιας)</i>	Τηλ: +39 051.6093.202 +39 051 6093287 +39 051 6093290 Φαξ +39 -051-6093211	http://www.bo.camcom.it commercio.estero@bo.camcom.it
Camera di Commercio di Napoli <i>(Επιμελητήριο Νεάπολης)</i>	Τηλ: +39 081 7607111 +39 081 7607327 Φαξ +39 081 5526940	http://www.na.camcom.it http://www.com-tur.com segreteria@com-tur.it
Camera di Commercio di Pescara - Ufficio internazionalizzazione <i>(Επιμελητήριο Πεσκάρας)</i>	Τηλ: +39 085 4536228 +39 085 4536434 Φαξ +39 085 690870	www.pe.camcom.it paolo.dilullo@pe.camcom.it

Camera di Commercio di Trento - azienda speciale trentino sprint <i>(Επιμελητήριο Τρέντο)</i>	Τηλ: +39 0461 887282 +39 0461 887288 Φαξ +39 0461 983069	http://www.tn.camcom.it sprint@trentinosprint.it
Camera di Commercio di Trieste -Azienda Speciale ARIES <i>(Επιμελητήριο Τεργέστης)</i>	Τηλ: +39 040 6701404 Φαξ +39 040 6701321	http://www.ts.camcom.it info@ariestrieste.it paolo.marchese@ariestrieste.it
Camera di Commercio di Perugia - azienda speciale Promocamera <i>(Επιμελητήριο Περούτζιας)</i>	Τηλ: +39 0854536 Φαξ +39 085690870	http://www.pg.camcom.it promocamera@pg.camcom.it
Camera di Commercio di Ancona - Azienda Speciale della Camera di Commercio di Ancona Marchet <i>(Επιμελητήριο Ανγκώνας)</i>	Τηλ: +39 071 2072913 Φαξ +39 071 5898265	http://www.an.camcom.it http://www.marchet.it marchet@an.camcom.it stefano.fiorini@ancamcom.it
Camera di Commercio di Salerno - Azienda speciale della Camera di commercio di Salerno <i>(Επιμελητήριο Σαλέρνο)</i>	Τηλ: +39 089 2786111 Φαξ +39 089 2786111	http://www.sa.camcom.it http://www.intertrade.sa.it/ info@intertrade.sa.it
Camera di Commercio di Bari - AICAI, Azienda speciale della Camera di commercio di Bari <i>(Επιμελητήριο Μπάρι)</i>	Τηλ: +39 080 217.45.92 +39 080 2174591 Φαξ +39-080 5537062	http://www.ba.camcom.it http://www.aicai.it aicai@ba.camcom.it
Camera di Commercio di Brindisi - Azienda speciale della Camera di commercio di Brindisi <i>(Επιμελητήριο Μπρίντζι)</i>	Τηλ: +39 0831562994 Φαξ +39 0831597059	http://www.br.camcom.it-segreteria@promobrindisi.com
Camera di Commercio di Lecce - Sportello per l'internazionalizzazione <i>(Επιμελητήριο Λέτσε)</i>	Τηλ: +39 0832 684218	http://www.le.camcom.it internazionalizzazione@le.camcom.it

Camera di Commercio di Taranto - Sportello per l'internazionalizzazione <i>(Επιμελητήριο Τάραντα)</i>	Τηλ: +39 099 7783036 +39 099 7783074 Φαξ +39 099 7783046	http://www.camcomtaranto.gov.it francesca.sanesi@ta.camcom.it marcella.forte@ta.camcom.it
Camera di Commercio di Potenza - Sportello per l'internazionalizzazione <i>(Επιμελητήριο Ποτέντζας)</i>	Τηλ: +39 0971 411357 +39 0971 412 2 75 Φαξ +39 0971 410313	http://www.pz.camcom.it http://www.forimpz.it forimpz@legalmail.it
Camera di Commercio di Reggio Calabria - Sportello per l'internazionalizzazione <i>(Επιμελητήριο Ρηγίου Καλαβρίας)</i>	Τηλ: +39 0965 384233 +39 0965 384267 Φαξ +39 0965 384200	http://www.rc.camcom.it giulia.megna@rc.camcom.it anna.crea@rc.camcom.it
Camera di Commercio di Cagliari - Ufficio Promozione <i>(Επιμελητήριο Κάλιαρι)</i>	Τηλ: +39 070 60512387 +39 070 605121 Φαξ +39 070 60512247	http://www.ca.camcom.it giampiero.uccheddu@ca.camcom.it promozione@ca.camcom.it
Camera di Commercio di Catania <i>(Επιμελητήριο Κατάνιας)</i>	Τηλ: +39 095 57361376 +39 0957361370-1 +39 0957361378 Φαξ +39 095 7361378	http://www.ct.camcom.it patrizia.mauro@ct.camcom.it gabriella.perciabosco@ct.camcom.it giuseppina.adonia@ct.camcom.it
Camera di Commercio di Palermo - Ufficio internazionalizzazione <i>(Επιμελητήριο Παλέρμου)</i>	Τηλ: +39 091 6050401 +39 091 6050219 Φαξ +39 091 582338	http://www.pa.camcom.it http://www.sprintsicilia.eu info@sprintsicilia.it rosalia.amato@pa.camcom.it concetta.amato@pa.camcom.it

Camera di Commercio di Messina - Ufficio internazionalizzazione <i>(Επιμελητήριο Μεσσίνα)</i>	Τηλ: +39 090 7772233 Φαξ +39 090 774414	www.me.camcom.it verdiglione@sprintsicilia.it
Camera di Commercio di Sassari <i>(Επιμελητήριο Σάσσαρι)</i>	Τηλ: +39 079 079 2638800 +39 079 2638815 Φαξ +39 079 2638810	http://www.ss.camcom.it http://www.promocamera.it luigi.chessa@ss.camcom.it
Camera di Commercio di Udine - Azienda Speciale Imprese e Territorio - I.TER <i>(Επιμελητήριο Ούντινε)</i>	Τηλ: +39 0432 273230 +39 0432 273111 Φαξ +39 0432 509469	http://www.ud.camcom.it progetti.info@ud.camcom.it manuela.carraro@ud.camcom.it
Camera di Commercio di Vicenza - Azienda Speciale della Camera di Commercio di Vicenza <i>(Επιμελητήριο Βισσέντζα)</i>	Τηλ: +39 0444 994910 +39 0444 994750 Φαξ +39 0444 994769	http://www.vi.camcom.it/ http://www.vicenzaqualita.org/ antonio.bellin@vi.camcom.it info@vicenzaqualita.org

9. Τράπεζες (μεγαλύτερες)

BANCA D'ITALIA Τράπεζα Ιταλίας	Τηλ: +39 06 47921	http://www.bancaditalia.it email@bancaditalia.it
ABI Associazione Bancaria Italiana <i>(Ένωση Ιταλικών Τραπεζών)</i>	Τηλ: +39 06 67671 Φαξ +39 06 6767457	http://www.abi.it abi@abi.it
UniCredit Banca S.p.A.	Τηλ: +39 02 88 621	http://www.unicredit.it
Banca Nazionale del Lavoro Spa (BNL)	Τηλ: +39 06 47021	http://www.bnl.it redazionebnl@bnlmail.com

Intesa san Paolo Spa	Τηλ: +39 011 555 1	http://www.intesasanpaolo.com
Intesa Bci		info@intesasanpaolo.com
UNIPOL Banca S.P.A.	Τηλ: +39051 5076111	https://www.unipolbanca.it/
UGF Banca	Φαξ +39 051 5076666	info@unipolbanca.it
Banco di Sardegna S.p.A..	Τηλ: +39 079 226000	http://www.bancosardegna.it
Gruppo B.P.E.R		relazioniesterne@bancosardegna.it
Banca Monte dei Paschi di Siena S.p.A.	Τηλ:+39 0577 294111	http://www.mps.it
		info@banca.mps.it
Banco popolare	Τηλ:+39 045.867.5111	www.bancopopolare.it/
Gruppo Mediobanca	Τηλ:+39 02 88291	http://www.mediobanca.it
	Φαξ +39 02 8829367	investor.relations@mediobanca.com
Banca Popolare di Milano	Τηλ:+39 02 77001	http://www.bpm.it
Deutsche Bank	Τηλ:+39 02 4024.1	http://www.db.com

10. Διοργανωτές Εκθέσεων

FIERA DI ROMA SRL	Τηλ: . +39 0665074501	http://www.fieraroma.it/
Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στη Ρώμη	Φαξ +39 0665074475	presidenza@fieraroma.it
FIERA DI BOLOGNA	Τηλ: +39 051 282111	http://www.bolognafiere.it
Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στη Μπολόνια	Φαξ +39 051 62374004	segreteria.generale@bolognafiere.it
MOSTRA D OLTREMARE	Τηλ: +39 081 7258000	http://www.mostradoltremare.it
Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στη Νεάπολη	Φαξ +39 081 7258009	info@mostradoltremare.it

ENTE AUTONOMO FIERA DEL LEVANTE Φορέας Διοργάνωσης Εκθέσεων στο Μπάρι	Τηλ: +39 080 5366396 +39 080 5366398 Φαξ +39 080 5366492 +39 080 5366482	http://www.fieradellevante.it estero@fieralevante.it
FIERA DI VICENZA SPA Διοργανωτές Εκθέσεων στην Βιτζέντσα	Τηλ: +39 -0444 969111 Φαξ +39 0444 969000	http://www.vicenzafiera.it info@vicenzafiera.it
FIERA DI VERONA Ente Autonomo per le Fiere di Verona Διοργανωτές Εκθέσεων Βερόνας	Τηλ: +39 045 8298111 Φαξ +39 045 8298288	http://www.veronafiere.it info@veronafiere.it
RIMINI FIERE SPA Διοργανωτές Εκθέσεων στο Ρίμινι	Τηλ: +39 0541 744111 Φαξ +39 0541 744200	http://www.riminifiera.it segr.commerciale@riminifiera.it

11. Επιχειρηματικοί Φορείς

A.I.D.EP.I.I ASSOCIAZIONE DELLE INDUSTRIE DEL DOLCE E DELLA PASTA ITALIANE <i>(Ένωση Ιταλικών Βιομηχανιών Γλυκισμάτων και Ζυμαρικών)</i>	Τηλ.: +39 06 8091071 Φαξ +39 06 8073186	http://www.aidepi.it aidepi@aidepi.it
AIIPA - ASSOCIAZIONE ITALIANA INDUSTRIE PRODOTTI <i>(Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ειδών Διατροφής)</i>	Τηλ: +39 02 654184 Φαξ +39 02 654822	http://www.aiipa.it aiipa@aiipa.it
AIP Associazione Italiana Pellicceria <i>(Ιταλική Ένωση Γούνας)</i>	Τηλ. +39 02.798115 Φαξ +39 02 76021349	http://www.aip.it nazionale@aip.it

ANCE - ASSOCIAZIONE NAZIONALE COSTRUTTORI EDILI <i>(Ένωση Κατασκευαστών Οικοδομικών Έργων)</i>	Τηλ: +39 06 845671 Φαξ +39 06-84567550	http://www.ance.it info@ance.it
ASSITOL Associazione Italiana dell'Industria Olearia <i>(Ένωση Βιομηχανιών Ελαίων)</i>	Τηλ.: +39 06 69940058 Φαξ: +39 06 69940118	http://www.assitol.it/ assitol@assitol.it
ASSOBIBE - ASSOCIAZIONE ITALIANA DEGLI INDUSTRIALI DELLE BEVANDE ANALCOOLICHE <i>(Σύνδεσμος Βιομηχανιών Μη Αλκοολούχων Ποτών)</i>	Τηλ: +39 06 5918891 Φαξ +39 06 5924751	http://www.assobibe.it assobibe@assobibe.it
ASSOCOMUNICAZIONE ASSOCIAZIONE NAZIONALE DELLE IMPRESE DI COMUNICAZIONE <i>(Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Επικοινωνιών - ΣΕΠΕ)</i>	Τηλ: +39 02 58307450 +39 0658307426 Φαξ +39 02 58307147	http://www.assocomunicazione.it informazioni@assap.it
ASSOLATTE ASSOCIAZIONE ITALIANA LATTIERO CASEARIA <i>(Σύνδεσμος Βιομηχανιών Γαλακτοκομικών Προϊόντων)</i>	Τηλ: +39 02 72021817 Φαξ +39 02 72021838	http://www.assolatte.it assolatte@assolatte.it
ASSOLTERM ASSOCIAZIONE ITALIANA SOLARE TERMICO <i>(Ένωση Βιομηχανιών Ηλιακής Ενέργειας)</i>	Τηλ : +39 06 44340537 Φαξ +39 06 4440872	http://www.assolterm.it segretariogenerale@assolterm.it

ASSOSOLARE Associazione Nazionale dell'Industria Solare Fotovoltaica <i>(Εθνική Ένωση Βιομηχανιών Ηλιακής Ενέργειας και Φωτοβολταϊκών)</i>	Τηλ.: +39 06 84241995 Φαξ: +39 06 84080457	www.assosolare.org info@assosolare.org
ASTOI Associazione Tour Operator Italiani (Ένωση Ιταλικών Τουριστικών Επιχειρήσεων)	Τηλ. +39 06 5924206 Φαξ: +39 06 5915076	http://www.astoi.com/ http://www.astoi.com/contatti.html
COLDIRETTI <i>(Συνομοσπονδία Παραγωγών Αγροτικών Προϊόντων)</i>	Τηλ. +39 06 46821 - +39 06 4682487 Φαξ +39 06 4871199	relazioniesterne@coldiretti.it http://www.coldiretti.it/Pagine/default.aspx
C.N.O. Consorzio Nazionale degli Olivicoltori <i>(Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών)</i>	Τηλ: +39 06 83797234 Φαξ +39 06 4462825	http://www.cno.it info@cno.it
CONFAGRICOLTURA <i>(Γενική Ομοσπονδία Γεωργικών Επιχειρήσεων)</i>	Τηλ: +39 06 68521 Φαξ +39 06 6861726	http://www.confagricoltura.it info@confagricoltura.it
CONFCOMMERCIO <i>(Ομοσπονδία Ιταλών Εμπόρων)</i>	Τηλ: +39 06 58661 Φαξ +39 06 5809425	http://www.confcommercio.it confcommercio@confcommercio.it
CONFCOOPERATIVE Federagroalimentare <i>(Σύνδεσμος Αγροτικών Προϊόντων)</i>	Τηλ: +39 06 86398567 Φαξ +39 06 86380677	http://www.confcooperative.it roma@confcooperative.it
CONFESERCENTI NAZIONALE (Ομοσπονδία Επιχειρήσεων)	Τηλ: +39 06 47251 Φαξ +39 06 4746886	http://www.confesercenti.it/ confes@confesercenti.it

CONFINDUSTRIA <i>(Ομοσπονδία Ιταλικών Βιομηχανιών)</i>	Τηλ: +39 06 59031 Φαξ +39 06 5919615	http://www.confindustria.it confindustria@confindustria.it
CONFINDUSTRIA FEDERORAFI <i>(Εθνική Συνοσπονδία Αργυροχρυσόχων)</i>	Τηλ: +39 0258316111 Φαξ : +39 0258431625	http://www.federorafi.it/ web@federorafi.it
FederBio Federazione Italiana Agricoltura Biologica e Biodinamica <i>(Ομοσπονδία Βιολογικής και Βιοδυναμικής Γεωργίας)</i>	Τηλ. +39 051-4210272 Φαξ +39 051-4228880	http://www.federbio.it/ info@federbio.it/
F.I.F.O. Federazione Italiana Fornitori Ospedalieri <i>(Ιταλική Ομοσπονδία Προμηθευτών Νοσοκομειακού Εξοπλισμού)</i>	Τηλ. +39 051 4156060 Φαξ +39 051 4156061	http://www.fifo-italia.it/ segreteria@fifo-italia.it
F.N.A.A.R.C. Federazione Nazionale Associazioni Agenti e Rappresentanti di Commercio <i>(Εθνική Συνομοσπονδία Πρακτόρων και Εμπορικών Αντιπροσώπων)</i>	Τηλ.: +39 06 41217144 +39 02 7645191 Φαξ + 39 02 76008493	http://www.fnaarc.it http://www.networkagenti.it/ fnaarc@agenti.it - info@networkagenti.it
FARMINDUSTRIA ASSOCIAZIONE DEGLI INDUSTRIALI DEL FARMACO <i>(Σύνδεσμος Φαρμακοβιομηχανιών)</i>	Τηλ: +39 06 675801 Φαξ +39 06 6786494	http://www.farmindustria.it
FEDERALBERGH <i>(Ομοσπονδία Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων)</i>	Τηλ. +39 0642034610 Φαξ +39 0642034690	http://www.federalberghi.it/ info@federalberghi.it

FEDERALIMENTARE Federazione Italiana dell'Industria Alimentare <i>(Σύνδεσμος Βιομηχανιών Τροφίμων)</i>	Τηλ: +39 06 5903380 +39 06 5903534 Φαξ +39 06 5903342	http://www.federalimentare.it segreteria@federalimentare.it
FEDERAZIONE ITALIANA DISTRIBUTORI BEVANDE <i>(Ομοσπονδία Επιχειρήσεων διανομής ποτών και αναψυκτικών)</i>	Τηλ. + 39 06 657487320 Φαξ +39 06 657487301	http://www.italgrob.it dinodimartino@italgrob.it - luisaprimiceri@italgrob.it
FEDERCHIMICA FEDERAZIONE NAZIONALE DELL'INDUSTRIA CHIMICA <i>(Ομοσπονδία Χημικών Βιομηχανιών)</i>	Τηλ: +39 02 345651 Φαξ +39 02 34565310	http://www.federchimica.it federchimica@federchimica.it
FEDEROLIO Federazione Nazionale del Commercio Oleario <i>(Εθνική Συνομοσπονδία Επιχειρήσεων Εμπορίας Ελαίων)</i>	Τηλ.: +39 06 5754201 Φαξ +39 06 5781813	http://www.federolio.it info@federolio.it
FEDEROP.IT Federazione delle Organizzazioni di Produttori della Pesca e dell'Acquacoltura Italiane <i>(Ομοσπονδία Οργανώσεων Ιταλών Παραγωγών Αλιείας και Ιχθυοκαλλιέργειας)</i>	Τηλ. +39 06 8520831 Φαξ +39 06 85352992	http://federop.it/ mario.bello@federop.it
FEDERPESCA Federazione nazionale delle imprese di pesca <i>(Ομοσπονδία αλιευτικών επιχειρήσεων)</i>	Τηλ: +39 06 67481402 Φαξ +39 06 69783728	http://www.federazionedelmare.it segretariato@federazionedelmare.it

<p>FEDERVINI</p> <p>Federazione Italiana Industriali Produttori Esportatori e Importatori di Vini</p> <p><i>(Ομοσπονδία Βιομηχανιών, Παραγωγών, Εξαγωγέων και Εισαγωγέων Κρασιών, Λικέρ Οξους και Συναφών)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06 4941630</p> <p>+39 06 4469421</p> <p>Φαξ +39 06 4941566</p>	<p>http://www.federvini.it</p> <p>federvini@federvini.it</p>
<p>FAIVET - Federazione Italiana Associazioni Imprese di Viaggi e Turismo</p> <p><i>(Ομοσπονδία τουριστικών και ταξιδιωτικών γραφείων)</i></p>	<p>Τηλ. +39 06 588.31.01</p> <p>Φαξ +39 06/58.97.003</p>	<p>http://www.fiavet.it/</p> <p>fiavet.nazionale@fiavet.it</p>
<p>GIFI</p> <p>Gruppo Imprese Fotovoltaiche Italiane</p> <p><i>(Ένωση Ιταλικών Φωτοβολταϊκών Εταιρειών)</i></p>	<p>Τηλ.: +39 02 3264228</p> <p>Φαξ: +39 02 3264217</p>	<p>http://www.gifi-fv.it</p> <p>gifi@anie.it</p>
<p>UNAPROL – CONSORZIO OLIVICOLO ITALIANO</p> <p><i>(Ένωση Παραγωγών Ελαιολάδου)</i></p>	<p>Τηλ: +39 06 7846901</p> <p>Φαξ +39 06 78344373</p>	<p>http://www.unaprol.it</p> <p>unaprol@unaprol.it</p>
<p>COSMETICA ITALIA</p> <p>Associazione Nazionale Imprese Cosmetiche</p> <p><i>(Ιταλική Ένωση Επιχειρήσεων Καλλυντικών)</i></p>	<p>Τηλ. +39 02 2817731</p> <p>Φαξ +39 02 28177390</p>	<p>cosmeticaitalia@cosmeticaitalia.it</p> <p>http://www.cosmeticaitalia.it/</p>
<p>VINARIUS</p> <p>Associazione delle Enotecche Italiane</p> <p><i>(Ένωση με κάβες)</i></p>		<p>http://www.vinarius.it/</p> <p>info@vinarius.it</p>

12. Διεθνείς Οργανισμοί - Περιφερειακές Συνεργασίες- Διπλωματικές Αποστολές

FAO (Παγκόσμιος Οργανισμός Τροφίμων)	Τηλ: +39 0657051	http://www.fao.org FAO-HQ@fao.org
IFAD (Διεθνές Ταμείο Γεωργικής Ανάπτυξης)	Τηλ: +39 06 54591 Φαξ +39 06 5043463	http://www.ifad.org ifad@ifad.org
WFP	Τηλ: +39 06 65131 Φαξ: +39 06 6590632	http://www.wfp.org
UNDP (Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών)	Τηλ: +39 06 57056597	http://www.undp.org tipsioc@tips.org
Commissione Europea (Αντιπροσωπεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ρώμη)	Τηλ: +39-06-699991 Φαξ +39-06-6793652	http://ec.europa.eu/italia/index_it.htm Lucio.battistotti@ec.europa.eu
European Investment Bank (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων)	Τηλ: +39 06 47191	http://www.eib.org info@bei.org
Adriatic and Ionian Initiative (AII) (Πρωτοβουλία Αδριατικής- Ιονίου)	Τηλ: +39 071 2073715 Φαξ +39 071 2076976	http://www.aii-ps.org aai-ps@aai-ps.org
AIC - Forum of the Adriatic and Ionian Chambers of Commerce (Φόρουμ των Επιμελητηρίων Αδριατικής και Ιονίου)	Τηλ: +39 071 5898249 +39 071 5898266	http://www.forumaic.org segreteria.forum@an.camcom.it
Επιπλέον Διεθνείς Οργανισμοί στην Ιταλία μπορούν να αναζητηθούν στον κατωτέρω σύνδεσμο: http://www.esteri.it/mae/doc/LDOI.pdf		
Ξένες Διαπιστευμένες Διπλωματικές Αποστολές στην Ιταλία μπορούν να αναζητηθούν στον κατωτέρω σύνδεσμο: http://www.esteri.it/mae/doc/LDA.pdf		

13. Ξενοδοχεία (ενδεικτικός κατάλογος)

Hotel Aldrovandi	Τηλ: +39 06 3223993	http://www.aldrovandi.com
Hotel Aleph	Τηλ: +39 06 48938090 +39 06 48977 +39 06 48978 +39 06 48014	http://www.boscolohotels.com/
Hotel Alexandra	Τηλ: +39 06 4881943	http://www.hotelalexandraroma.com
Grand Hotel Ambasciatori Palace	Τηλ: +39 06 47493	http://www.ambasciatoripalace.com
Hotel Ambra Palace	Τηλ: +39 06 492330	http://www.ambrapalacehotel.com
Hotel Athena	Τηλ: +39 06 44232217 +39 06 44237379	http://www.hotelathena.it
Hotel Barberini	Τηλ: +39 06 4814993	http://www.hotelbarberini.com
Hotel Bernini Bristol	Τηλ: +39 06 488931	http://www.berninibristol.com
Grand Hotel Beverly Hills	Τηλ: +39 06 4542141	http://www.beverlyhotelrome.it
Hotel Claridge	Τηλ: +39 06 845441	http://www.hotelclaridgerome.com
Hotel Colonna Palace	Τηλ: +39 06 39 675191	http://www.hotelcolonnalpalace.com
Hotel Condotti	Τηλ: +39 06 6794661	http://www.condottipalace.com
Hotel De la Ville (Intercontinental)	Τηλ: +39 06 67331	http://www.ichotelsgroup.com
Hotel de le Minerve	Τηλ: +39 06 695201	http://www.grandhoteldelaminerve.com
Hotel De Russie	Τηλ: +39 06 328881	http://www.hotelderussie.it
Hotel Eden	Τηλ: +39 06 478121	http://www.starwoodhotels.com
Hotel Embassy	Τηλ: +39 06 4881402	http://www.hotel-embassy.com
Hotel Excelsior	Τηλ: +39 06 47081	http://www.excelsior.hotelinroma.com
Hotel Flavia	Τηλ: +39 06 4883037	http://www.hotelflavia.it
Rome Marriott Grand Hotel Flora	Τηλ: +39 06 489929 +39 06 489981	http://http://www.hotelfloraroma.com/
Hotel Forty Seven	Τηλ: +39 06 6787816	http://www.47hotel.com
Hotel Genova	Τηλ: +39 06 476951	http://www.hotel-genova-rome.com
Hotel Hassler (Villa Medici)	Τηλ: +39 06 699340	http://www.hotelhassler.com
Λοιπά ξενοδοχεία μπορούν να αναζητηθούν στο site: http://www.alberghi-in-italia.it/		

7.3 Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης 2019

Γραφείο ΟΕΥ Ρώμης

Προϊστάμενος
Παναγιώτης Ζάραγκας
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

Τζανέτος Καραντζής
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

Χριστίνα Αργυροπούλου
Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄

Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου

Προϊσταμένη
Παρασκευή Καμπούρογλου
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

Αντωνία Παππαχριστούδη
Επιστημονική Συνεργάτης